

DOMOLJUB

ŠTEV. 35.

V LJUBLJANI, DNE 2. SEPTEMBRA 1931

LETO 44

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba«, naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljuba« v Ljubljani.

Bodimo skromnejši!

Gospodarska kriza je svetovni pojav. Povzročila je obubožanje najširših plasti vsakega naroda. Celo gospodarsko močne države, kakor Amerika in Anglija, zelo trpe na tej bolezni. Državni proračuni ne bodo letos nikjer realni; nikjer dohodki ne bodo dosegali one višine, ki je bila v proračunu predvidena. Davčna moč kmeta, delavca pa tudi obrtnika in trgovca pada. Dohodki carin, trošarin, monopolov, železnic itd. so zlezli globoko pod običajno stanje. Zato se po vseh državah pojavlja klic: bodimo skromnejši, varčujemo, omejimo vse nenujne izdatke.

Da je gospodarska kriza vsak dan hujša tudi pri nas, ne bo nihče tajil. Da lezemo v revščino dan za dnem bolj, bo vsakdo potrdil iz lastne skušnje. Zato velja za vsakogar izmed nas:

varčujemo, kjerkoli še moremo.

Varčujemo pri obleki, pri pijači! Omejimo še zmerno veseljačenje, ki se kljub hudim časom vedno bolj širi.

Tudi naša država hoče štediti pri svojem gospodarstvu. Z veseljem je vsakdo bral poročilo o seji ministrov, ki so sklenili, da bodo pričeli varčevati na vseh poljih. Upamo, da bo tudi ljudstvo kmalu čutilo znatno olajšanje svojih bremen.

Državno upravo bi danes radi opozorili na eno stvar, kjer se lahko veliko ljudskega denarja prihrani.

Na naše šolstvo.

Upamo, da bomo s tem zelo ustregli gosp. ministrskemu predsedniku, ki je izjavil, da dobrohotne kritike naravnost želi. Zanimive stvari je o tem pisal pred enim tednom »Slovenec«. Naj povzamemo nekoliko misli:

Slovinci ljubimo šolo.

Da je ljudstvu splošna izobrazba in izomika potrebna ko vsakdanji kruh, tega danes ni treba na vseh sestankih in kongresih ponavljati, ker tega nihče ne oporeka in sploh nikoli ni oporekal. Če ljud-

ska šola svoj namen dosegla: da je ljudstvo res izobraženo v umskem pogledu in srčno omikano, potem se ljudstvu tako priljubi, da ima v njem svojega prvega in najmočnejšega zagovornika.

Bremena so prevelika.

Naravno, da se pod lastno narodno vlado ljudsko šolstvo razvija še krepkeje. Da-li se notranja izobrazba ljudstva širi in pogloblja v enakem razmerju z zunanjim razvojem našega narodnega šolstva, to pa je drugo vprašanje. Zdi se potrebno ugotoviti, da se je pri nas začelo zunanje širjenje ljudskega šolstva, ki se izraža v številu šol in učiteljskega osebja, gojiti **veliko preko mere, preko naših razmer in preko naših potreb**, ne da bi izobrazba ljudstva in izomika množice bila povprečno na višji stopnji nego je bila pred desetimi, dvajsetimi ali tridesetimi leti. Nočemo tega pripisati na rovaš učiteljskemu stanu kot takemu; naš pretežno materialistični, stremuški, srčno surovi čas stavlja globoki in resnični izobrazbi na pot take ovire, da tudi učitelj ne more delati čudežev in fabricirati toliko ne samo izobraženih, ampak tudi značajnih ljudi, kakor bi nam jih bilo treba. Na vsak način premerno število šol in učnega osebja absolutno nič ne pripomore k namenu, ki ga ima šola: vzgajati narodu kulturno visok in moralno trden naraščaj.

1921 procentov doklad.

Spričo tega je upravičeno vprašanje, da-li se velikanske žrtve, ki jih nosi ljudstvo danes za osnovno šolo, izplačajo in ali so sploh v toliki meri potrebne, bodisi da gledamo stvar s kulturne ali s finančne strani? Znan je slučaj, ko je občina okroglo 600 duš, ki se danes komaj preživlja, dobila predpisano 1921%, torej skoro dvatisočodstotno občinsko doklado za zgradbo šole! Prepričan sem, da taka ogromna obremenitev tako majhne in šibke občine za zgradbo šolske palače absolutno ne odgovarja namenom osrednje vlade, ki si prizadeva, da varuje v sedanjih gospodarskih stiski ljudstvo in sama štedi pri vsem, kar ni resnično potrebno. Sodim pa, da take palače, kakor si jih danes občine v mnogih slučajih dolžne zidati za osnovne šole, na noben način v času neobhodno potrebnega varčevanja

niso potrebne. Šola naj bo dovolj prostorna, higienska in svetla, ameriška palača pa ni treba, da bi bila.

Če pomislimo, da mora občina skrbeti še za kurivo in stanovanje učiteljskega osebja, in da na eni šoli, kakor mi je dobro znano, učiteljska stanovanja zavzemajo celo tretjino zgradbe, potem moramo to označiti kot nepotrebno obremenjevanje davkoplačevalcev, ki povrh k glavnemu namenu šole, narodni izobrazbi in izomiki, nič ne doprinaša. In kdor količ kaj pozna resnične potrebe naše ljudske prosvete, ta bo gotovo pritrdil, da imamo danes preveč učiteljstva in da bi naša šola z eno tretjino manj osebja dosegla prav toliko, ko z današnjim številom moči ali pa še več. Imamo danes na deželi kraje z 80, 50, 40, 20, 15 učiteljskimi močmi. Stara stvar je, da se v šoli, kjer je že za vsak, še tako neznamen predmet, posebna moč, dela veliko manj globoko nego tam, kjer se z osebjem, ki se v svojo nalogo tem bolj poglobi, nekoliko štedi. Zakaj šola, kjer mesta ustvarjajo zato, da najde kruha preko mere naraščajoče število učnih moči, izgubi svoj namen in pomen, tako da je končno ljudstvo zaradi šole in ne šola zaradi ljudstva. Šola postane rokodelski obrat. Posledice se poznajo na kakovosti in uspehih tako zvanega narodnoprosvetnega dela.

Zato mislimo, da storimo dobro delo za državo in za našo ljudsko omiko, in da smo postopali po namenih vrhovnega zakonodavca, če opozarjamo našo banovinsko učno upravo, naj resno začne razmišljati o nujni potrebi varčevanja na svojem področju, ki od ljudstva zahteva težke in čezdalej težje žrtve, ne da bi te žrtve bile zadostno nadomeščene. Varčevanje, ki bo imelo pred očmi pravi namen ljudske šole, ki se absolutno ne dosega s tratenjem, nepotrebnimi izdatki, bo naši narodni prosveti le koristilo. Ljudje pa bodo lažje dihal.

Priporoča se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palča Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčević trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica XI. puka 22, Beograd, Polcarskova 2

L. Mikuž

Ljubljana, Mestni trg 15

Na malo **Dežniki** Na veliko

Ustanovljeno 1839 Telefon 2282

PO SVETU

Katoliška cerkev

s Prekle slavnega pridigarja. Znani dunajski dvorni propovednik pater Abraham a Sancta Clara je imel navado, da je v svojih govorih povedal vedno bridko resnico, pa bilo komu prav ali ne. K njegovemu cerkvenemu govoru so prišle nekoč dvorne dame, precej nespodobno oblečene. Pater Abraham je radi tega gospe raz prižnice ostro grajal ter pristavil: Take dame niso vredne, da bi jih opljuval. Razžaljeni ženski spol se je pritožil pri dvornem maršalatu in zahteval, da pater v bodoči pridigi besede prekliče. Gospod pater je soglašal in preklical, kako? Rekel je: »Take dame so vredne, da jih opljuješ.

Italija

s Fašistična »reklama« za tujski promet. V Vipavi so te dni aretirali dr. Mesesnela, jugoslovanskega državljan in profesorja v Skopju, ki je prišel z rednim potnim listom, potrjenim z italijanskim vizumom, na obisk v svojo rodno vas. Po treh dneh zapora so ga poslali čez mejo. — V Postojni so italijanska cblastva ustavila učitelja Paika, jugoslovanskega državljan, čeprav je imel od italijanske konzulata odobren potni list. Učitelj Paik se je moral vrniti v Jugoslavijo.

s Mi smo vojaki korenjaki... Oni dan se je izvršila mobilizacija vse milice in članov fašistične stranke na Frimorskem. Vsi fašisti so prejeli poziv, naj se z dnem 2. avgusta smatrajo za mobilizirane. Tržaški fašisti so se morali javiti v milični vojašnici v ulici Feriera, drugi pa v poslopih osnovnih in meščanskih šol. Kraj mobilizacije med Tagliamentom in Piavo. Javiti so se morali vsi fašisti do 60. leta.

s Fazno. V Črnem vrhu pri Idriji so zaprli nekega kmeta iz Trdegoja, ker so našli zakopano na njegovem zemljišču staro avstrijsko puško. — Na dve leti konfinacije je bila obsojena neka Idrijska, ker so pri njej dobili orožniki staro svetinjo Marijine družbe ovito s slovenskim trebojnim trakom. — V Idriji zidajo frančiškanski samostan. Iz bolnišnice so pregnali slovenske redovnice. — Dr. Janka Kralja, ravnatelja Mohorjeve družbe v Gorici so zopet zaprli. Erkrat je bil že konfiniran na zloglasnih Liparskih otokih.

Čehoslovaška

s Sežiganje mrličev se ne izplača. Kakor povsod, je bila tudi na Češkem izmed prvih zahtev tamošnjih svobodnjakov krematorij. Pa so napravili poslopje za sežiganje mrličev tudi v Brnu. Zadnje obračunsko leto so imeli brnski svobodnjaki pri svojem krematoriju 27.000 čeških kron izgube. Pogrebni zavod mesta Brna pa prikazuje v istem času nad 2 milijona čeških kron dobička. Kakor kaže, frazoni s človeškim pepelom ne bodo delali dobičkov.

Anglija

s Novo vlado imajo v Angliji. Sestavil jo je bivši ministrski predsednik Mac Donald s sodelovanjem obeh ostalih strank, to so konservativci in liberalci. Anglija je v težkem gospodarskem položaju, zato so se združili sicer pobijajoči se politični voditelji, da izboljšajo nevzdržno stanje. Vendar Mac Donald večina delavskih poslancev ne bo več podpirala. Delavci niso zadovoljni, da se je

Mac Donald zvezal s konservativci in liberalci, ker pričakujejo od te zveze najbrže brez vzroka poslabšanje delavskih razmer. Zadnje vesti poročajo, da je delavska stranka svojega bivšega sicer zelo vplivnega in doslej priljubljenega voditelja Mac Donalda izključila iz svojih vrst. Je res težko spraviti ogenj in vodo v eno posodo, zlasti zato, ker vsi znaki kažejo, da se krivični kapitalizem ni prav nič spametoval.

Rusija

s Tudi vzrcek brezposelnosti. Stroj, ki bi moral biti človeku v podporo, mu je postal najhujši tekmeč, ki mu odjeda kruh. Čim več je in čim popolnejši strojev, tem manj ljudi najde zaslužek v industriji, obrti in tudi poljedelstvu. V tem tiči eden poglavitnih vzrokov rastoče brezposelnosti, ki se pojavlja zlasti v industrijskih državah. Ni pa samo brezposelnost kapitalizem, ki se poslužuje stroja, da si zasuznji človeka, tudi socializem in boljševizem vršita isti način proizvodnje. Zmerjata kapitalizem, da je krut proti delavcu, ravna pa ravno tako kakor sebični kapitalizem. Ruski boljševiki, ki hočejo uresničiti socialistično državo, naročajo pri evropskih in ameriških kapitalistih stroje, ki imajo namen povečati proizvodnjo, število zaposlenih delavcev pa znižati. Čim bolj se Rusija industrializira, tem bolj tam raste število ljudi brez dela in jela. In boljševiki industrializirajo vse, tudi poljedelstvo. Kmetiki domi so izginili ter morajo napraviti prostor febricam žita. Največja tekstilna fabrika je na Kavkazu, ki obsega 6.000 hektarjev obdelovalne zemlje. Koliko kmetijskih delavcev je bilo potrebnih in koliko časa so morali delati, da so zorali in obsejali to zemljo. Boljševiki so naročili 450 traktorjev, potrebno je bilo samo 2500 delavcev, in vsa ogromna zemljiška ploskev je bila zorana in obsejana. Ruski kmet, delavec, dekla in hlapec pa ne najde dela in hodi okoli razcapan in gladen. Tako si socializem in kapitalizem podajata rčke, dajajoč prednost mešini ter odriivajoč človeka od dela in zaslužka.

s Par številč iz sovjetskega šolstva. S žaveh kulture Evrope pa ne smeš govoriti uvedli črbezen šolski pouk. Po sovjetskih podatkih se je načrt splošnega osnovnega pouka v ožji Rusiji izvršil od 97 odstotkov, v avtonomnih republikah SSSR pa do 88 odstotkov. Po vseh osnovnih šolah Unije je bilo 15.549.539 otrok. Od posameznih narodov je obiskavalo šolo: 98 odstotkov ruskih, 99,3 židovskih, 96,9 poljskih, 96,3 bolgarskih in 95 odstotkov grških za šolo godnih otrok. Število učiteljstva se je v zadnjem letu zvišalo za 90.000 oseb. Po osnovnih šolah Unije se vrši pouk v 70 različnih jezikih.

Holandska

s Katoliško delavsko gibanje na Holandskem poseda svoje mnogoštevilne hranilnice ter posojilnice in skrbi tudi za podpore delavstvu v kritičnih dneh. Marsikateri delavec, ki doslej ni bil organiziran, se pridruži katoliški organizaciji, ker se je prepričal, da mu je samo ta res tudi opora v sili. Leta 1930 je naraslo število katoliških organiziranih delavcev za 16.500 članov. V prvih štirih mesecih leta 1931 je porasla prej omenjena številka za 8000 članov. Holandske katoliške organizacije štejejo skupno 179.400 članov. Premoženje katoliških organizacij cenijo na pet milijonov goldinarjev (1 goldinar velja okrog 22 Din).

Abesinija

s Suženstvo je bilo odpravljeno te dni v afriški Abesiniji s posebnim odlokom tamnega cesarja. Dva milijona ljudi je postalo tako deležnih osebne svobode. — V nekih državah kulturne Evrope pa ne smeš govoriti in moliti v svojem jeziku, kaj šele, da bi z njim na učnih zavodih izpopolnjeval svoje znanje. V državnih uradih ni pravice za te. Osebna svoboda je samo še na papirju. V divjaški Abesiniji je torej zasvetila luč svobode, v deželi dvatisočletne kulture pa so vpeljali v prosvetljenem 20. stoletju — moderno suženstvo.

Drobne novice

Davek na pse bo vrgel letos češki Pragi dva milijona.

45 km dolgi tunel hočejo zgraditi med Cilo in Argentino.

V Palestini so našli starozidovske novce »sekel«, za kakoršne je prodal Judež Kristusa. 2.439.000 prebivalcev ima sedaj ruski Leningrad.

Občinske volitve bodo letos v 11.456 čeških občinah. (Vseh je 15.727.)

Parnikov z vsebino enega milijona ton je naročila Rusija za letošnji izvoz pšenice.

Nad 470 milijard Din za ceste bo izdalo letos 110 držav sveta.

Gandhi voditelj Indijcev se je napotil v London k pogajanju.

300.000 gobavcev je še danes na svetu, največ v Indiji.

1.500.000 Din je čaroval papež po poplavi prizadetih kitajskim krajem.

Papeški nuncij v Pragi Ciriaci bo v kratkem odpoklican.

Poslanci streljali drug na drugega v mehiškem parlamentu. En ubit, štirje ranjeni.

Denga (nalezljiva bolezen) zopet divja v Grčiji.

Plače vodilnega uradništva in obč. svetovalec hoče znižati berlinska obč. uprava.

Za novega načelnika angleške delavske stranke je izbran bivši zunanji minister Henderson.

Že nad 2000 prodajalnic ima znani tovarnar Bata po vsem svetu.

Zopet je izbruhnila vstaja na Portugalskem.

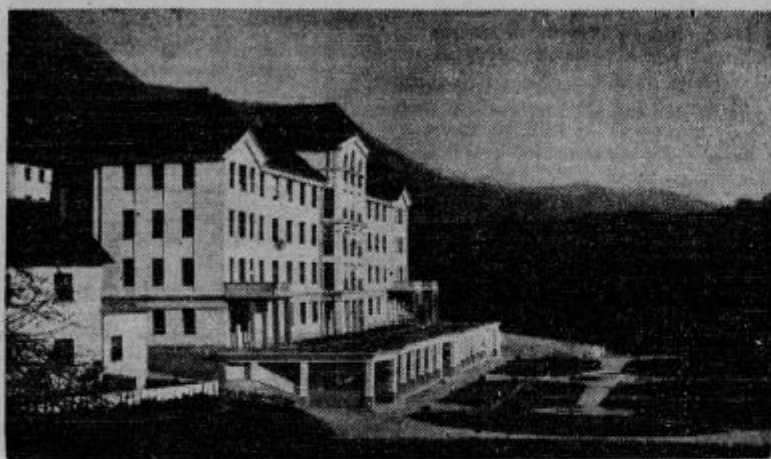
Bela Krajina zopet slovenska

Nj. Vel. kralj je 28. avgusta podpisal na Bledu zakon o spremembi banovinskih meja, ki se naj popravijo v skladu s ljudskimi željami in gospodarskimi interesi. Med drugimi spremembami je za nas Slovence posebno razveseljujoča, da se Bela Krajina z okrajema Črnomelj in Metlika, ki sta doslej pripadala savski banovini, priključita naši banovini. Iz naše banovine se izloči hrvatski okraj Čabar in se dodeli savski banovini.

Varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici v Ljubljani, poleg hotela 'Union'. Obrestovanje najugodnejše. Posojila proti vknjižbi na posestvu, proti poroštvo i. t. d.

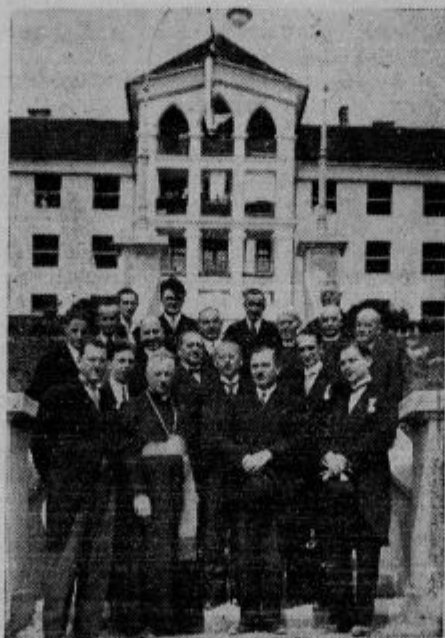
Nj. Vel. kraljica Marija je prisostvovala otvoritvi jesenske razstave na ljubljanskem velesejmu.

Zdravilišče za tuberkulozne na Golniku — ob desetletnici

K proslavi desetletnice zdravilišča na Golniku: Zgoraj dr. Anton Breclj, ki ima kot bivši oblastni odbornik največ zaslug za razmah zdravilišča, na desni odlični gostje, ki so se udeležili proslave desetletnice zdravilišča.

Svileno perilo bo
dvakrat tako trajno,
če jemljete za pranje

LUX

LX 25

Moderno stavbno kiparstvo. Kip Kristus Kralj, umetniško delo akad. kiparja in slikarja prof. Fr. Kralja so vzdali te dni na pročelje Škrjančeve vile na Mirju v Ljubljani.

KUPUJTE PRI TVRDKAH, KI INSERIRAJO V »DOMOLJUBU«

KAJ JE NOVEGA

d Jesenski velesojem v Ljubljani je obiskala ob otvoritvi Nj. Vel. kraljica Marija.

d Šestdeset mašnih let je dal doživeti Gospod te dni gosp. konz. svetniku Grči Blaziju, v pokoju živečemu v Senčurju. Prihodnjo nedeljo obhaja v Preddvoru biserno sv. mašo, dobri Senčurjani pa so slovesno proslavili redki jubilej priljubljenega gospoda že preteklo nedeljo. Gospoda jubilara Bog ohrani do skrajnih mej človeškega življenja.

d 25-letnico župnikovanja v eni in isti fari je praznoval pretekli mesec g. Anton Lanjšič, župnik pri Sv. Martinu pri Vurbergu.

d 50-letnico redovnega življenja je obhajal pri tukajšnjih šolskih sestrah p. Klara Rottman, dolgoletni pridigar ter izpovednik pri šol. sestrah v Mariboru. Slavljence je med vsemi sloji mariborskega prebivalstva dobro znan in priljubljen radi svoje ljudomilosti in prisrčne skromnosti. Naše iskrene čestitke!

d Osebnostne spremembe duhovnikov v ljubljanski škofiji. — Za župne upravitelje so bili imenovani: Ivan Franke, župnik na Vogerskem pri Gorici, za župnijo Zapore; Alojzij Tome, župni upravitelj v Novi Oselici, za župnijo Podlipa; Franc Ambrožič, kaplan v Cerkljah pri Kranju, za župnijo Turjak. — Imenovan je bil za prefekta v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano Stanislav Jeglič, kaplan v Trebnjem; Janko Kraljič, dosedanji prefekt na tem zavodu, pa je bil premeščen za kaplana k sv. Jakobu v Ljubljano. — Premeščeni so bili kot kaplani: Karel Papež iz Leskovca pri Krškem v Cerklje pri Kranju, Anton Rovtar iz Št. Jerneja v Leskovcu pri Krškem, Mirko Bartol iz Tržiča v Št. Jernej, Mirko Gande iz Sv. Trojice v Trzišču v Št. Jernej, Franc B'azič v Vrhniko v Trebnjem, Anton Švelc iz Št. Petra pri Novem mestu na Vrhniko, Anton Kovčič iz Št. Jerneja v Št. Peter pri Novem mestu, Leopold Govekar iz Križev pri Trzišču na Jesenice, Franc Hiti iz Gorij pri Bledu v Križe, Andrej Kušan iz Semiča na B'oke in Ivan Veider, župni upravitelj v Poljanah pri Toplicah, kot kaplan v Staro Loko. — Nameščeni so bili semeniški duhovniki oz. novomašniki kot kaplani: Srečko Huth v Kočevski Reki, Anton Petrič v Mirni peči, Viljem Pipp na Bohinjski Bistrici, Stanislav Skvarča v Trzišču, Martin Starec v Trebnjem, Franc Tom v Semiču in Ciril Zajec pri Sv. Trojici v Trzišču.

d Desetletnico zdravlilišča na Golniku so praznovali 27. avgusta. Ob tej priliki je knezoškof g. dr. Rožman posvetil oltar v novi kapeli in blagoslovil zavod, ki ima zanj velike zasluge znani ljubljanski zdravnik g. dr. Anton Breclj.

d Vlada pri kraljevski razstavi bo...

d Belo krajino je obiskal te dni znani istrski borilec g. Vekoslav Spinčič. 82-letni starček je ujec g. metliškemu okrajnemu glavarju.

d Čudne volitve. Volitve v bolniško blagajno se vršijo tudi v mariborskih delavnicah državne železnice. Pridejo v nekem oddelku delavci po svoje kuverte in najdejo na glasovnicah že nalepljene kandidate. Takšne stvari niso dopustne in tudi niso v skladu z volilnim redom.

d Razstava cerkvenih paramentov bratovščine sv. Rešnjega Telesa. Kakor druga leta, bo tudi letos bratovščina sv. Rešnjega Telesa priredila razstavo mašnih oblačil in drugih cerkvenih potrebščin, ki jih je s prispevki svojih članov oskrbe'la za ubožne cerkve. Zadnji dve leti je bilo pri novih cerkvenih oblačilih porabljenih veliko lepih čipk in deloma tudi umetnih vezenin, ki so jih članice bratovščine, zlasti kongreganistinj, same izdelale v čast evharističnemu Zveličarju. Letos bo ta oddelek razstave še bolj mnogovrsten. Razstava bo v škofijski palači, II. nadstropje. Otvorjena bo od sobote 5. septembra do srede 9. septembra, vsak dan od 8—12 dop. in od 2 do 6 popoldne.

d Mesečna vzdrževalnina na vseh kmetijskih šolah v dravski banovini znaša do preklica 400 Din in se plačuje mesečno vnaprej. Izključenim ali samovoljno izstopivšim učencem se vnaprej plačana vzdrževalnina ne vrne. Pridnim sinovom manj premožnih poreznikov in pa drugim ubožnim učencem se po možnosti dovolijo popolnoma ali pa polovico prosta mesta v internatu. V tem slučaju se prošnja mora podpreti z uradno potrjenim spricvalom ubožnosti. O teh prošnjah odloča kraljevska banska uprava na predlog ravnateljstva šole.

d Nujno potrebnih kazenskih zatvorov pri Ježici še vedno ni.

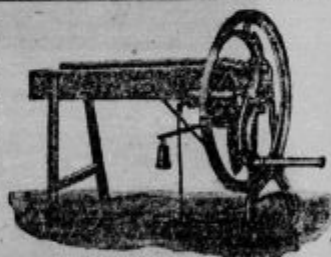
d Znani čevljiarski most preko Ljubljane v slovenski prestolnici so začeli podirati te dni. Prestavili ga bodo v bližino bolnišnice. Novi čevljiarski most bo železobetonski.

d Novo poslopje za štiri milijone dinarjev hoče postaviti za svoje uslužbenke Kranjska hranilnica.

d »V kraljestvu Zlatoroga«. Tako se imenuje film, ki so ga prvič predvajali v veliki Unionski dvorani v Ljubljani, dne 20. avgusta. Film predčuje najlepše naše slovenske kraje in ga je z velikimi vsestranskimi žrtvami pod vodstvom znanega planinca in Bohinca g. profesorja Ravniha dalo svetu društvo »Skala«. Film je velikega pomena za naš tujski promet, pa tudi sicer smo ponosni na velevažno delo »Skalašev«. Čestitamo!

d Koliko je zaslužil mesar. Dne 17. avgusta je privedel po Dolenjski cesti v Ljubljano skromen dolenjski kmet, večinoma truden in zaprašen, dva lepa vola, s katerima je imel neskončno mnogo truda in stroškov, da ju je zredil. Da ne bo kdo mislil, da si take stvari kar sami izmišljamo, povemo, da se kmet piše Fr. K., doma iz vasi med Grosupljem in Višnje gor. Sam lahko pove, če je temu bilo tako, kakor bomo sedajle povedali: Kmet je moral več kot poldrugo uro čakati, da so mu vole zvagali. Na sejmu je oba vola od njega kupil ljubljanski mesar (tudi polno ime tega mesarja je na razpolago v našem uredništvu). Mesar je od kmeta kupil ta dva prvovrstna vola po 5.50. Nekdo, ki je bil nekoč mesar in ki se dobro razume na živino in na meso, je oba vola na prvi pogled cenil, da bosta tehtala približno 1400 kilogramov ter da bosta dala približno 690 kg mesa. Vo'a sta res tehtala toliko in sta tudi res dala 690 kg mesa. Sedaj pa računajmo: Mesar je kmetu plačal za oba vo'a 7300 Din, za samo meso pa je dobil 690 kg krat 15 Din, da 10.355 Din. Ceno mesu smo računali po 15 Din ker mesar proda prve vrste meso po 16, druge vrste pa po 14 Din. Pri teh dveh volih je samo za meso dobil mesar 3055 Din več, kakor je sam plačal. Pri tem pa nismo računali glave, jezika, pljuč, jeter, kože, vampov, črev, ledic, lo'a, srca, vranice in kosti od ko'en navzdol, kar vse mesar tudi drago proda. Dobiček mesarja je torej še večji. Samo pri mesu je mesar zaslužil 40% brutto dobička, povrhu tega pa še vso drobovino, ki smo jo zgoraj našteali. Ubogi kmet F. K. ki se je toliko trudil s svojimi volii! Mesar je zaslužil pri obeh volii!

Cereše
hlire še
in
lazi!

obdelovanje polja je mogoče
le s STROJI

Oglejte si moje POLJEDELSKE stroje
na VELESEJMU in v MOJH SKLA-
DIŠČIH.

Fr. Stupica

veletrgovina z železnino in poljedel-
skimi stroji, monopolna zaloge raz-
streljiv in nakup starega železa.

Ljubljana, Gosposvetska cesta 1

Beli zobje: Chlorodont

prijetno osvežujoča zobna pasta s
poprovo meto
tuba Din 8.— in Din 13.—

toliko v enem samem tednu, kakor si Ti dobil za enega! Pa naj še kdo reče, da kmetje ne dobe sramotno nizke cene za svojo živino in da ne plačujemo pretirano dragega mesa!

d Par številnih naših železniških vozov. Nahajamo se v izvozni sezoni. Po podatkih železniške uprave je naš železniški park tako velik, da zadošča nemotenemu izvoznikemu prometu. Od 1. avgusta do danes je potrebovala naša železniška uprava zaprtih in odprtih voz 101.299 (lani v istem času 95.528) voz, torej letos 5771 več. Razen tega razpolaga naša železnica še s 13.649 vozi (lani 8387). Ta zadovoljivi položaj naših železnic glede voznega parka bo zadoščal letošnji izvozni sezoni in je posledica pravočasnih ukrepov naše žel. uprave.

d Podpora za nabavo semen. Da bodo naši poljedelci mogli pridelovati boljše kakovost jarih posevkov, kakor n. pr. semena lanu, konoplje, bombaža, krompirja, turščice, ovsu, pivarskega ječmena in hmelja ter semena rastlin za krmo, je minister za kmetijstvo v soglasju s predsednikom ministrskega sveta izdal odlok, da se iz proračuna državnega kmetijskega zaklada kmetijskega ministrstva dovolijo podpore za nabavo semen jarih posevkov. Ta semena se bodo razdelila kmetom, in sicer brezplačno in na posodo na eno leto preko pristojnih oblasti kmetijskih referentov. Vpoštev pridejo pri dodeljevanju tega semena za setev prihod. leta samo skrbni in napredni kmetovalci, predvsem tisti, ki jim je toča pobila; obvezati pa se bodo morali da bodo vrnili isto količino semen po žetvi prihodnjega leta in iste vrste. Banske uprave bodo dobljeno seme v prihodnjem letu razdelile med kmetovalce, ki letos semena ne bi dobili. To seme pa bo moralo biti pred izročitvijo dobro očiščeno, razkuženo, vreče pa se bodo izročile po nabavni ceni o priliki razdelitve semen. Vsem banskim upravam je dovoljeno na račun omenjene podpore 1 milijon 400.000 dinarjev. Od te vsote dobi naša dravska banovina 140.000 Din.

d Zalostni časi za našega kmeta postajajo dan za dnem neznosnejši. Evo dopis iz Svetine pri Celju. Glasi se: Znano je, da je danes več ali manj vsakemu delavniku človeku življenje trdo in neprijetno, a največji siromak je sedaj gotovo kmetijski človek. — Tam na visokih bregih nad Celjem je majhna občina Svetina, ki šteje 580 duš. Že po svoji legi je taka, da so njeni prebivalci obsojeni k več kot navadnemu naporu in trpljenju pri pridobivanju vsakdanjega kruha; toda v zadnjem času pa so se nadloge in stiske nad nami tako zgostile, da je primerno in pravično, da o njih zve tudi širša javnost! — Do 5. avg. smo od davčne oblasti dobili termin za plačilo tekočih davkov, a denarja ni moglo od nikoder dobiti: les, ki je doslej bil v teh bregovih skoro edino prodajno blago, je v ceni tako padel, da se ne krijejo več niti delovni stroški; namiznega sadja nimamo, ker v teh visokih legah ne rodi; živina je pod vsako ceno.

d Banatski veleposestniki, ki žive v inozemstvu, so svoja posestva po večini parcelirali in prodali kmetom, ki plašajo kupnino v obrokih po vrednosti žita.

d Pomemben predlog lesnih trgovcev. Na seštanku lesnih trgovcev, ki se je ne-

Že za časa naših prababic...

je prala gospodi-
nja najrajši s čistim
milom „Jelen“. Od
tedaj je minilo več
ko 80 let — zdaj
pere že četrti rod s

SCHICHT^{OVIM}
MILOM „JELEN“

vedno tako kakor prej, vedno enako dobro

davno vršil v Mariboru, je bil med drugimi vprašanji stavljen predlog, ki zasluži nekoliko pozornosti. Rdeči križ namerava prispevati večji znesek kot podporo kitajskim poplavljenjem. Umestno bi bilo, da bi Rdeči križ mesto denarne podpore skrbel, da dobi poplavljenca na Kitajskem razne vrste lesa, ki ga bodo nujno potrebovali za gradbe itd. Središnjemu odboru Rdečega križa se nujno priporoča, da predlog preuči. Mišljenja smo, da bi se na ta način pomagalo na eni strani poplavljenjem, na drugi strani pa bi s tem priskočili na pomoč naši lesni trgovini, ki preživlja težko krizo.

d Ustanovitev društva zveze vinogradnikov s sedežem v Belgradu je ministrstvo odobrilo.

d Meso sprednjega dela po Din 6.— Tržnemu nadzorstvu v Zagrebu se je javil mesar in tvorničar mesnih izdelkov Milan Mokrovič, ki je izjavil, da je pripravljen prodajati na svojih stojnicah meso po 6 do

10 Din kg. Tržno nadzorstvo je ta predlog seveda rade volje sprejelo in od jutri dalje bodo Zagrebčani jedli meso zelo poceni. Novinarji so se zanimali, kako to, da bo prodajal mesar Marković meso tako poceni, in mesar jim je odgovoril, da kupuje živino tako poceni, da bo imel še vedno toliko dobička, da lahko prodaja meso po

»Kakor čujem, vaš sin dobro napreduje.«

»O, bo že. Pred petimi leti je še on nosil hlače za meno, zdaj pa jaz za njim.«

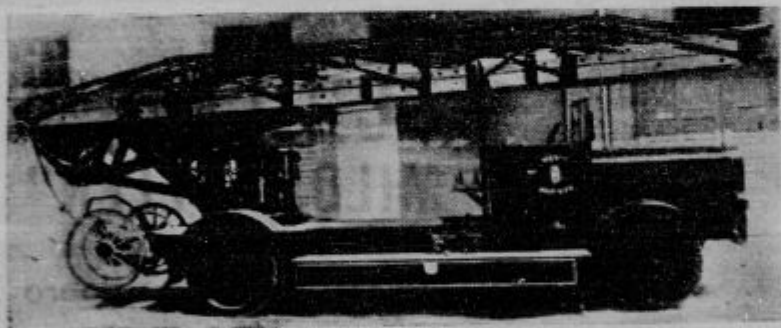
Perhace je bil vedno navihan. Danes sta ga obiskali tašča in teta in vedel je, da ju bo moral peljati v restavracijo, kar pa mu je bilo mučno. Skrival je smuknil popoldne do natakara, mu stisnil kovača v roko ter dejal: »Nocoj pridem semkaj z dvema damama, zdaj pa mi povejte odkrito, kdaj bodo vse mize zasedene?«

Pri slovenski film, ki ga je z velikanskimi žrtvami izdelal turistski klub Skala, predvajajo za časa velesojma v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani. Sliki nam predstavljata glavna junaka v filmu: Čopovega Joža iz Jesenic in Sodjovo Francko iz Bohinje.

Doma in umetnik. Na vrhu Stanko Oton, Franck, priletnik in Ivan Dolgov, vsi iz Stozice pri Jezici so se celo leto vezbali v raznih umetnostih na vrvi. Te dni so prvič nastopili v Ljubljani. Visoko nad Vegovo ulico so napeli vrv in na nji izvajali tako vzletolomne umetnosti, da so se tisočem radovednih Ljubljancov kar lasje jezili.

Velikanska požarna lestva mariborske požarne brambe, ki se dviga s pomočjo aviomobilnega motorja, kateri jo tudi prevaja, je bila blagoslovljena ob šestdesetletnici tega društva.

Zlato poroka, poroka in zaroka. V Podtarnu v Medimurju sta z. Anton Gašparc in soproga Agneta, roj. Janež, oba doma iz Oslinice na Kočevskem, obhajala zlato poroko. Istočasno se je njun vnuk Rade K poročil, vnuk Stanko Bogdan pa zaročil.

Biseromatinik Blazij Grča, buditelj in voditelj goriskih Slovencev, ki živi sedaj v pokoju v Šenturju pri Kranju, obhaja v nedeljo, svojo šestdeseto obletnico mašniškega posvetenja.

Dajak Ivan Voljč, ki je utonil, ko se je sel kopat v morje na otoku Rabu.

Prebivalci v Juen-Kiangu bdejo pred poročnijo. (To je prva izvirna slika o kitajski katastrofi.)

V vsako hišo Domoljuba!

tež ceni. Od jutri bo prodajal meso srednjega dela po 6, zadnjega dela po 8 Din, izbrano govedino pa po 10 Din. Pripravljen je sorazmerno znižati tudi cene telefine. Obenem bo prodajal mesne izdelke mnogo ceneje, kakor drugi mesarji.

d Šteta v prometnem ministristvu. Te dni se je v ministristvu socialne politike in prometnem ministristvu pričela konferenca o vprašanju izdelave pravilnika za prevoz brezposelnih delavcev po železnica. Dosežen je sporazum, da se v lažjih slučajih dovoli brezposelnim 50% popust, v težkih slučajih pa, da se izda brezplačna vožnja.

d Kako hočejo štediti v Zagrebu. Na okrožnico banske uprave je mestno načelstvo v Zagrebu izdalo danes svoje okrožnice, s katerimi uvaja dopoldansko in popoldansko delo. Radi tega pišejo zagrebški listi, da občina ne bo prihranila prav ničesar, ker bo morala plačevati drago razsvetljavo ter kuriti prostore ves dan. Podaljšanje dela v začetku zimske sezone ne bo imelo zaželjenega uspeha. Varčevanje se lahko doseže z zmanjšanjem odvišnega uradništva, z upokojitvijo nesposobnih oseb in z zaposlitvijo vseh mestnih nameščenec. V nasprotnem slučaju pa zna mesto zgubiti najposobnejše uradnike, ki si bodo gotovo iskali boljše mesta. Mestno načelstvo je nadalje sklenilo, da se ukine blagajna za odkupnino kuluka. Radi tega je odpustilo 27 mestnih uslužbenec in prepuščilo pobiranje kuluka mestnemu davčnemu uradu. Istotako namerava mestno načelstvo oddati vse mestne davčne uradnike državi, ki naj sama pobira davke in tako zniža mestni proračun.

d Tovarna električnih žarnic je začela obratovati v Pančevu. Ustanovili so jo »gospodarstveniki« iz Pančeva in Beograda.

d Zmanjšani so banovinski proračuni po vsej Jugoslaviji. Tozadevna poročila so dostavljena finančnemu ministristvu v nadaljnje delo. Vzrok: nameravano varčevanje.

d Prav tako. Uprava monopolov dela naboljšanju kakovosti tobaka. Hoče nabaviti za tobačne tovarne najboljše stroje.

d Vse je pogorelo posestniku M. Bratec v Št. Rupertu v Savinjski dolini.

d Avto je zgorel lesnemu trgovcu g. Zajcu Josipu na poti s postaje Stična proti Znojli.

d Tovarna šardin je pogorela v Komiži na otoku Visu. Letno so izdelali v tovarni preko 20.000 zabojev tozadevnega blaga. Zaposlenih je bilo 200 delavcev.

d Ognjeni zubli so uničili hišo posestnika Jakoba Janiša v Žikovcih (Maribor).

d Plameni so objeli hišo posestnika Ivana Ogrizka v Staršah pri Št. Janžu na Dravskem polju ter prešli tudi na sosedno Janez Kanclerjevo. Gasilci niso mogli prečisti popolne upepelitve obeh poslopj.

d S hruške je padel 19-letni posestnikov sin Franc Kos iz Žikore pri Mariboru in se nevarno poškodoval.

d Kos premoga je padel na glavo in tilnik kopaču Ivanu Gradišniku v trbovljskem rudniku. Nezvestnega ponesrečenca so pripeljali v bolnišnico.

d Pod stopnicami na ptujski grad se je ustrelila pred kratkem bivša učiteljica Leja Mayer. Prejšnja leta je službovala v Ptuj, zadnji čas je živela na Franco-

Persil varuje perilo!

Poizkusite vendar tudi Vi s pravilnim pranjem in upoštevajte navodilo:

1 zavitek Persila zadostuje za 25-30 l vode. Rastopite Persil v mrzli vodi brez vsake primesi! Kuhajte perilo samo enkrat 1/4 ure in ga izpirajte najprej v topli, potem v mrzli vodi.

Na ta način postane Vaše perilo belo kot sneg.

Persil za vsako perilo!

skem. Ko se je vrnila v Ptuj, je izvršila samomor.

d Do smrti so poškodovali divji prašiči posestnico Mando Brblič iz Pleternice pri Požegi.

d Dne 27. avgusta je skočil v Kulpo pri vasi Zilje, župnija Preloka, 74-letni »Špeličev stric«. Kaj je gnalo ubogega starčka v valove narasle Kulpe ni znano. Trupla niso našli.

d Dve dekleti zgoreli. V noči med 23. in 24. avgustom je tu divjala strahovita nevihta z gromom in silnim viharjem. Med nevihto je udarila strela v hišo ubožnega kmeta Frana Jure iz Tiheljne. Poleg njegove hiše je rastele visok topel, kamor je udarila strela. Oddod je preskočila strela na hišo in jo vžgala. Doma sta spali dve dekleti, brat Stipe pa je z drugimi fanti odšel na vas. Ko se je nevihta poglobila, se je vrnil domov. Iz hiše so že švigali plameni. Potrkal je na vrata, toda nihče se mu ni odzval. Nato je s kamnom razbil vrata in vdrl v hišo, kjer se mu je nudil strašen prizor. Obe njegovi sestri sta ležali na postelji v plamenih. Obema dekletoma so zgorele roke, noge in glave, pa tudi telo obeh je bilo močno obžgano. Nesrečo si je razlagati na ta način, da je strela ubila obe dekleti, nakar so ju zajeli še plameni. Pretresljiva nesreča je vzbudila v vsej okolici veliko sočutja.

d Žalostna pesem zvonov. Na gorenjskih Jesenicah je umrl bivši občinski sluga L. Dežman. — V Kranjski gori je preminul bivši dolgoletni župan g. Gašper Lavtičar. — Nagloma je odšel na drugi svet Pintarič Jože, župan v Martjancih v Slov. krajini. — V Ptuj je nenadoma odšel po večno plačilo general Stanojlovič. — V Spod. Novi vasi so pokopali Poljanec Karolino. — V Zgornjem Radvanju pri Mariboru je odšel v večnost 72-letni posestnik Ivan Kolman. — V Ljutomeru je zapustil dolino solz g. Peter Košnik, oskrbnik vinogradov benediktinskega samostana in Admonta. — V Hrašah pri Lescah je zaspala v Gospodu 82 letna ga. Terezija Ažman, mati tamošnjega g. župana. Vsem umrlim zadnjih dni, tudi onim, ki jih ne navaža

ta spisek: večni mir in pokoj. Preostale pa tolaži dobri Bog!

d V župni urad na Prihovi pri Konjicah so vlomili tatovi. Iz pisarne so odnesli okrog 1000 Din in še več drugih stvari, kakor perilo, klobuk, aktovko, namizno uro in par steklenic likerja. V pisarni se nahaja tudi posojilniška blagajna, v katero pa lopovi niso mogli vdreti. Pač pa so odnesli župni uradni pečat. Prebrskali so vse papirje na mizi. Iz kleti so odnesli več steklenic vina in žganja. V živinskem hlevu so zaklali svinjo. Drobovino so pustili v sadovnjaku pod ograjo. Tatovi so imeli s seboj voz. Sledovi vodijo na glavno cesto. Na licu mesta so pustili krvavo sekro in nož.

d 11 kg saharina, 4 kg sladkorja in 30 vžigalnikov na bencin so zaplenili stražniki na meji severno od Maribora. Dva tihotapca — moški in ženska — sta pobegnili, vendar kažejo krvavi sledovi, da je enega zadel puškin strel.

d V občinski urad so vlomili in sicer v Sv. Andražu pri Velenju neznani storilec. So odnesli 900 Din in razne pečatnike, zato pozor pred goljufi in morebitnimi njihovimi »uradnimi« listinami.

d Pri boleznih na ledvicah, v mehurju in debelem črevesu polajšuje »Franz-Josef« grenčica v najkrajšem času tudi večje težkoče pri odvajanju. Spričevala bolnišnice potrjujejo, da je »Franz-Josef« voda radi svojega olajšujočega učinkovanja brez bolečin prav posebno primerna za neprestano porabo pri mladih in starih. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

d Dent. tehn. Pavla Marija Kocijančič se je preselila s svojim zobnim ateljejem z Dunajske ceste (Gospodarska zveza) v palačo Vzajemne zavarovalnice, II. nadst., kjer zopet redno sprejema. Vhod na vogalu Masarykove in Miklošičeve ceste (nasproti kolodvora).

d Za šolarje Obleke '94, 115, 155 Din, čevlji 54, 76, 83 Din, torbe 66, 70, 78 Din, nahrbtniki 15, 18, 22 Din. Stermeckl, Celje. Cenik zastoj!

PO DOMOVINI

Pismo robniškega krošnjarja.

(Schärding, Zg. Avstrijsko.)

Dovolite še meni malo prostora, da izrazim svoje veselje nad novico, ki sem jo bral v »Domoljubu«, da bomo namreč lahko krošnjarili še naprej. Javno se na tem mestu tisočkrat in iskreno zahvalim g. poslancu Karolu Skulju, župniku v Dol. vasi, ki nam je te stare pravice ohranil in nas gotovega pogina rešil. On se kot načelnik naše Rešilske zadruge popolnoma žrtvuje za nas. Z neizbrisnimi črkami bo njegovo ime ostalo zapisano v srcih hvaležnih ribniških krošnjarjev. Jeseni, ko se bomo zbrali vseh, ki smo zdaj po tujini raztreseni, na zborovanju naše zadruge, se bomo našemu neumornemu načelniku še osebno zahvalili. — Jaz sem prevzel krošnjarski posel v okolici mesta Schärding, kjer je pred menoj 64 let krošnjaril moj tast, lani v Jurjevi umrl Anton Rus. On je bil po teh krajih znan v vsaki hiši. Vse še sedaj vprašuje po njem, vse je žalostno ob novici, da je umrl. Bog mu daj večni mir! Mesto leži blizu bavarske meje ne daleč od znanega mesta Passau. Ljudje so prijazni, le nekaj pomembnih Slovencev je tu, ki nas ne morejo videti in se trudijo, da bi nas pognali čez mejo. — Letina je po teh krajih prva dobra. Dežja pa je bilo celo leto preveč. Pozdravljam vse čitatelje »Domoljuba«, posebno pa svoje ribniške rojakel — Nekdo iz Jurjevice, sosed Sv. Križa.

PLANINKA
ZDRAVILNI ČAJ

Za čiščenje krvi
proti slabi prebavi želodca
in čreves
izvrstno deluje

dobi se v vseh lekarnah, zahtevajte pa »Zrečno PLANINKA-ČAJ-BAHOVEC« v zaprtih in plombiranih paketih in z napisom proizvajalca:
Lekarna **BAHOVEC** Ljubljana
Kongresni trg

Križa, smrt.

(Kranjska gora.)

Tudi pri nas se pozna, gospodarska kriza. Denarja manjka; zlasti trpe kmetje in brezposelni. Vendar jo pa precej omiljujejo letoviščarji, ki so tudi letos došli v precejšnjem številu, se naselili po vseh vaseh župnije skoro v vsaki hiši, ter prinesli veliko denarja. Tudi delo se še dobi in iz nižjih krajev ne prihajajo semkaj reveži, komaj vsak teden po eden ali dva. Požarov tudi ni bilo do zdaj, samo nekemu posestniku je v Gozdu pogorel hlev. Toča je tudi prizanašala, le Podkorenem je sredi junija nekaj posestnikom naredila dovolj škode. Drugače pa letina povoljno kaže. — Precej hujškarje je med ljudstvom od strani prenapetosti, katerim nekateri le preradi nasadejo. Tako se brez potrebe širi nezadovoljstvo. — V sredo 26. t. m. je umrl v Kranjski gori št. 57 posestnik Lavtižar Gaspar, star 81 let, brat svetnika in župnika v Ratečah in oče sedanjega župana. V krepkejših letih je bil tako rekoč prva oseba v občini: več let župan, nad 20 let predsednik krajnega šolskega sveta, sodni cenilec pa prav do zadnjega, dokler ni resno zbolel. Bil je tudi do smrti ključar župne cerkve, več kakor 40 let, pri Posojilnici od prvega početka, t. j. od leta 1894, član občinskega in občinskih namestnikov. Bil je umen in akriben gospodar, še letos je dožival

svoji hiši prvo nadstropje. Zlasti je pa bil izborni svetovalec v gospodarskih zadevah. Večni pokoj njegovi duši, preostali družini pa iskreno sožalje!

Društvena igra

(Poljane n. Škofjo Loko.)

Kopalna sezona je minula. Sora je bila izredno gorka. Zato smo imeli precejšnje število kopalcev-izletnikov. Zdaj so po večini odšli, ker se pričelajo šole, pa tudi kar hladne večere in noči imamo. Prišla je jesen. — Prosvetno društvo kaže še življenjsko moč. Zato bo priredilo v nedeljo 6. septembra v Hotovljah »Turški križ«, igro v štirih dejanjih. Igra je res napisana za ljudsko dušo in vredna, da jo gremo gledat. Društvo želi, da bi tudi s hribov prišli k predstavi, da bodo še oni deležni poštene zabave, ker jih potem ne bo vleklo na manj primerna zabavišča. Pridite, ne bo vam žal! — 23. avg. se je na tiho od nas poslovil daleč okrog znani Debeljak Jakob, velik posestnik in star fant, znan pod imenom »Vidmarjev Jakac«. Bog mu daj večni pokoj!

Naša godba

(Dex. Mar. v Polju.)

Preteklo nedeljo 16. t. m. je naše »Prosvetno društvo« praznovalo 20-letnico ustanovitve godbenega oddelka. Razmere so pač take, da nismo tega dogodka praznovali tako, kakor bi bilo želeli. Naj sledi nekaj zgodovine: L. 1911. se je na pobuilo g. župnika Müllerja in takratnega kapelnika ustanovila godba, ki je za velikonono procesijo prvič nastopila. Instrumenti so stali 4000 K. Godba je štela 24 članov. Izmed teh jih je 10 padlo v vojni, trije so umrli, štirje jubilanti pa še danes delujejo. Skupaj se je izvežbalo že 70 članov. Mnogi delujejo sedaj pri drugih godbah, celo pri vojaških. Danes šteje godba z naraščajočimi 30 članov. Godba je sodelovala že na največjih slavnostih, na zadnjih dveh katoliških shodih, na velikem Marijanskem kongresu na Rakovniku, na orlovskih slavnostih, na Vrhnikih, v Ljubljani, Mariboru in pri plebiscitu na Koroškem, letno pri 15 društvenih predstavah, veselicah in izletih ter pri vseh domačih cerkvenih slavnostih in pogrebih društvenih članov. Njen prvi učitelj je bil g. Timiž Josip, že od drugega leta naprej pa poučuje sedanji kapelnik Svetek Feliks. — Slavnost je potekla z večernim koncertom na prostem, a sodeč po vsemu pri slovesni sv. maši, popoldne pa z veselico, ki je privabila mnogo ljudi. Ker je društvo kupilo sedaj nekaj novih instrumentov za Din 12.000, se je čisti dobiček porabil v kritje teh stroškov. — Naši godbi, ki ji svet na kratko pravi »poljska godba«, ter je postala že ljudska muzika, ob jubileju ključemo: Naprej po takrat začetni poti! Igraj Bogu v čast, narodu v ponos, nam v razvedrilo!

Krasno uspela tekma.

(Dol pri Ljubljani.)

Prejšnjo nedeljo je fantovski odsek našega Kat. izobr. društva, ob množični udeležbi občinstva, izvajal vztrajnostni tek na progi Dol-Podgora-Kleče-Dol. Enajst članov se je udeležilo tekme, izmed katerih so odnesli štirje prvenstvena darila, ker so na obdobjanje vse javnosti dosegli prav dober rezultat: 1. Mejač Jakob, 2. Bitenc Anton, 3. Cajhen Maks in 4. Jagodic Vinko. Dolžnost nas veže, da se zahvalimo žandarmeriji za naklonjenost in za vzdrževanje cestnega reda med tekmo, kakor tudi vsemu občinstvu, ki je pokazalo tako ogromno zanimanje. Fantje, naj nam da ta tekma novega poguma in vztrajnosti za nadaljnje delo v naši katoliško-prosvetni organizaciji. Bog živi! — J. L., tajnik.

Slovo

(Hinja pri Žužemberku.)

Zapustil nas je naš kaplan in rojak gospod Silvester Skebe, ki je te dni odšel pastirovat med delavce v Francijo. Vsej fari je hudo za dobrim gospodom, kajti vse ga je rado imelo zaradi njegove ljubeznivosti in nesebičnosti. On je imel res srce za nas. Ker nam je letos suša in toča uničila

Četrtnska vožnja za udeležence Kraljevega tedna v Ljubljani je dovoljena za vso državo in sicer od 4. do 10. septembra.

vse pridelke, nam je n. pr. pustil vso boro. Vedno je imel srce za reveže. Sam sebi je pritrgal, da je mogel pomagati siromaku. Tudi v cerkvi je bil mož na svojem mestu. — Gospod Silvester, sprejmite še enkrat najlepšo zahvalo vse fare za vse, kar ste nam storili dobrega. Bog Vam daj v Vašem novem in težkem delokrogu veliko sreče in blagoslova!

Popravite!

(Dolenja vas.)

Poročali smo o pobalinskem početju nasilno odstranitve napisov na občinskem domu. Dostoj se še ni nikdo zganil, da bi se ta sramota odstranila z občinske hiše.

Naši zvonovi

(Stari trg ob Kolpi.)

Kakor pred svetovno vojno, zopet poje velika bronasti zvon starotške župnije. Znamenit je ta zvon. Ima isti glas »Ese« kakor stari, v teži 1023 kg. Naročila in plačila ga je ena sama oseba, domačinka gospa Katarina Sterbenec, sorodnica g. župnika Jožefa Sterbenca, ki je kupil prejšnji veliki zvon in malega, ki je preostal po vojni in bil celih 14 let varuh starotške fars. Med grmenjem možnarjev je bil zvon slovesno posvečen v nedeljo 9. avgusta. Botrovala sta mu gospa, ki je zvon kupila, in g. Jurij Fugina, trgovec iz Starega trga. Navzoča je bila velika množica ljudstva od blizu in daleč. Cela fara je plemeniti dobrotnici hvaležna. — Podžgana po tem činu dobrotnice, se je zavzela župnija, da pripravi še dva manjša zvonca. Ravnokar smo sprejeli sporočilo od naših rojakov iz Amerike, da nam pošiljajo lep del svojih žuljev: 152 dolarjev v ta namen. Dobrotnikom ključemo: Bog povrni! Še bo treba žrtev, predno bodo naše žele uresničene. Pa upamo, da se bo to skoraj zgodilo.

Nesreče.

(Podturn pri Toplicah na Dolenjskem.)

Dne 15. avgusta t. l. je tukajšnje prostovoljno gasilno društvo obhajalo blagoslovitev gasilne shambe. To blagoslovitev se je vršila vrtna veseliča. Okoli 7 so se društva razšla. Ob 8 se je začel krik: Ogenj! Društvo je stopilo takoj v akcijo, a ogenj se je razširil s toliko naglico, da je bila v 10 minutah v ognju ena hiša in pet gospodarskih poslopij. V tem času je domače društvo razvelo 400 m cevi in ogenj omejilo. Ko ne bi sosedna društva prihitela tako hitro na pomoč, bi domače društvo omagalo. Pri tem se je opazilo, koliko koristi motorna brizgalna. Radi hitre in vztrajne pomoči od strani gasilnih društev izrekajo valčani Podturna najtoplejšo zahvalo vsem gasilnim društvom kakor tudi vsem ostalim, ki so pomagali. — Umrl je 20. avg. trgovec Mihael Mečic, po-porni član domačega gasilnega društva. Umrla se je pri požaru in pri reševanju svoje trgovine, katera se nahaja koma 3 m od požarišča, toliko mučil, da je dobil živčni napad in je na posledicah tega podlegel. Zapušča ženo in tri male solobverne otroke. Naše sožalje. — Vasičani.

Nesreča

(Gora nad Sodražico)

Pri nas smo bili do sedaj tako zdravi, da eno leto nismo imeli v fari mrlja. Nesreča, ki nikdar ne počiva, pa bi nam skoro enega spravila. Dne 21. avg. sta dva sinova tukajšnega posestnika Gornik Matija, nakladat blode v gozlu. 15-letni Anton je bil nepreviden, podri ga je hlood na tla in se povall po njem. Glava mu je ležala na kamenju, radi tega je dobil na glavi težke poškodbe. Starejši brat ga je nalcžil na voz ter ga pripeljal domov nezvestnega. Poklicali so takoj dušnega in telesnega zdravnika. Kakor kaže, bo šel še hlood nakladat. Pa rečite če nismo res grče?

Novice

(Krško ob Savi.)

Ker se Angelska nedelja obhaja prva v septembru (letos: nedelja 6. septembra), bo običajni romarski shod pri sv. Rozaliji to nedeljo. Zvečer ob 6 pridiga in pete litanije M. božje, nato prikliza za sv. spoved. V nedeljo pa je ob 6 in 10 slovesna sv. maša s pridigo. — Vinske gorice — v kolikor niso prizadete po toči — zelo dobro kažejo. Če nam Bog da še v septembru toplo sonce, bo prihodek prvovrsten. Imamo pa tudi precej prilika zaloge. Zato je želeli, da se kupci začno kmalu oglašati. Prav dobro nam je storila v zadnjih letih Centralna vinarna v Ljubljani, ki jo vodita med

NISEM PLAČNIK

za dolgove, ki bi jih naredil kdorkoli za moje ime. — Jože Narobe, Selca št. 21.

drugimi zlasti ravnatelj g. dr. Joža Basej in poslovodja, tukajšnji rojak g. Levčar Janez s Ceste, ki sta že opetovano obiskala naše vinogradnike. Zelim pa, da prideta z nova in k petim vagonom kraskega cvička, ki ga je Centralna vinarna v tuk. krajih nakupila, pokupita še ostalo starino, pa tudi novino. Gospoda dobrodošla in z Vami tudi drugi stari in novi odjemalci! Kot sami veste: cene so zmerne, ljudje za kupčijo priključljivi, pa tudi blago na splošno dobro!

Novice

(Ribno)

Prosim, da priobčite v prihodnji številki vašega lista z ozirom na notico v št. 33 »Domoljub« z dne 19. avgusta t. l., stran 488, pod rubriko: »Novice (Ribno)«, sklicevaje se na tiskovni zakon, slediš popravek: Ni res, da se je vršila 18. avg. t. l. sodna razprava proti šol. upravitelju v Ribnem; res pa je, da se je vršila le poravnava. Res je, da je šol. upravitelj učenca Franceta Dežmana iz Bodeš radi mnogih deliktov natepel; ni pa res, da ga je opasno pretepel, ker ima glasom zdravniškega izpričevala le neznatne krvne podplutbe in še za te se natančno ne ve, odkod izvirajo. Ni res, da je prišlo med fantovim očetom in šol. upraviteljem do poravnave za ceno 650 Din in poleg tega še drugi stroški; res pa je, da je prišlo do poravnave samo za ceno 600 Din in poleg tega nikakih drugih stroškov. Ni res, da je krajevni šolski odbor v Ribnem zaprosil bansko upravo za premostitev šol. upravitelja: res na se, da nekateri krajevni šol. odborniki brez sklicanja soje in brez sestave tizadavnega sejnega zapisnika ter brez urednega žigz ne morejo v imenu krajevnega šolskega odbora vlagati prošnje za premostitev. Prošnja so podpisali le štirje posamezniki. — Z odličnim spoštovanjem: Milan Vrežec, šolski upravitelj. — Ribno, 20. avgusta 1931.

Požar

(Trebelno)

V ponedeljek ob 4 zjutraj je zbudil spete Trebeljane plat zvona. Silen požar je do tal vpelel Feliksa Nabtigalu, posestniku in gostilničarju na Trebelnem, skedenj, evinjake in hlev. Hiša je ostala nepoškodovana, čeprav je le slab meter oddaljena od drugega gospodarskega poslopja. Hvala za to gre možem in fantom, ki so palivali streho,

da je ni plamen objel. Skedenja samega pa niso mogli obvarovati, ker ni bilo vode in je bil le ta poln sena in slame. Škoda znaša okrog 40.000 Din. Zgorela je tudi ročna mlatilnica, slamorezaica in vejača. Škoda je le deloma krita z zavarovalnico. To je drugi požar v enem tednu na Trebelnem. Pretekli terek je pogorela hiša v Čezni vasi posestniku Jožetu Selko. V tem letu pa je to že peti požar in za nobenega se ne ve, kako je nastal. Čudno se pa le zdi, od kod prihaja zlobna roka.

Bečkranski kotiček

Banketi

To prihaja vedno bolj v navado, no pa nič zato! Kdor ima na kaj in s čim, naj le in pije. Toda na petek pa banketov s pečenko in drugo mesnino ni treba, dokler ima teden 6 drugih dni, ko ni greh meso uživati. Pa smo bili priča banketu, ki se vršil baš v petek in to v Metliki, dne 28. avgusta ob priliki kolavdacije električne napeljave. Naj je že naročil kdorkoli, da se banket vrši ta dan, toliko besede bi si še vedno lahko lastili odločujoči faktorji v Metliki, da bi rekli: nam ni v petek treba nobenega banketa. Če tega niso storili, bodisi iz nepazljivosti ali iz neodločnosti, pa vendarle nesijo odgovornost za posledice. Vsak Turek in še pagan se postav svoje vere drži, mi pa menimo, da smo moderni in nekaj več, če se za postavbo svoje vere ne brigamo in jo celo v nič gazimo.

Röntgen

Takole mi je potožil nek možiček: Ko bi bila tula vrata, bi pogledal kakšen vrabec notri kljuje. Sedaj smo pa že tako učenj, celo v Metliki, kot so bili doslej le po velikih mestih, da ni nobenih vrat treba, če koga ščiplje v trebuhu, marveč kar na elektriko naj gre, na rentgen, pa mu zdravnik vse vidi, kakšen je znotraj in kaj je narobe. V Metliki ima tako luč, ki človeka presveti dr. Koder, ki stanuje na majerju. Kar k njemu naj gre, kdor bi rad znal, kakšen je po sredi.

Sirena

Kdo pa ima v Metliki fabriko, tako so me vprašali. Včeraj je tulila! Da ni bila fabrika, ker je v Metliki še ni, vsaj take z visokim dimnikom ne. Tulila je le sirena, to je taka naprava, ki tisti čudni glas dela. Vrti jo pa elektrika. Postavljena

je na metliški šoli in bo tulila, kadar bo kje ogenj ali kaj drugega hudega. — Ako ne bo kak hudo-mušnež po nagajivosti obrnil tistega gumba, zato, da bi Metličane iz postelje vrge, kot se je zgodilo pred kratkim ob pol 11 zvečer. Če boste želi sirenno, vedite, da to ne pomeni nič dobrega.

Radio

Vsaki delavnik: 12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.00: Čas, plošče, borza; 18.30: Salonski kvintet; 22.00: Čas, dnevne vesti. — Četrtek, 3. septembra: 19.30 Gimnastične vaje; 20.00: Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu; 20.30: Radio-kvartet; 21.30: Norvežinja Madame Valdis Knudsen poje norveške pesmi; 22.00: Pevski kvintet. — Petek, 4. septembra: 19.30: Vegetarijanska prehrana; 20.00: Poročilo o šah. turnirju na Bledu; 20.30: Prens iz Belgrada. — Sobota, 5. septembra: Prens opere »Meistersingers«; 20.00: Fanfare (prens z ljublj. gradu); 20.30: Prens slavnostne bak-ljade združenih pevskih zborov; 19.45: Poročilo o šah. turnirju na Bledu; 21.30: Operni večer: gđ. Draga Sok in g. Mirko Jelačin in salonski kvintet. — Nedelja, 6. septembra: 9.30: Prens cerkvene glasbe; 10.00: Versko predavanje; 10.30: Prens odkritja spomenika kralju Petru I.; 11.00: Salonski kvintet; 12.00: Čas, dnevne vesti, plošče; 15.30: Godba Kerkovega prosv. društva z Jesenice; 16.30: Prens opere »Gorenjski slavček« izpred hotela Tivoli; 16.45: Poročilo o šah. turnirju na Bledu; 20.00: Monstre koncert »Sloga« in »Dravec«; 21.30: Salonski kvintet; 22.30: Čas, dnevne vesti. — Ponedeljek, 7. septembra: 19.30: Krmiljenje srebrnodlake lisice; 20.00: Poročilo o šah. turnirju na Bledu; 20.15: Slovenska glasba, izvaja Salonski kvintet. — Torek, 8. septembra: 9.30: Prens cerkvene glasbe; 10.00: Versko predavanje; 10.30: Etika in sociologija evangelijev (dr. Veber); 11.00: Prens promenadnega koncerta »Sloga« iz Zvezde; 12.00: Čas, dnevne vesti; 14.30: Prens velikega koncerta Združenih pevskih zborov »Pevske zveze« s Kongresnega trga; 15.30: Magistrov šramel kvartet izpod Smarne gore; 16.30: Salonski kvintet; 20.00: Poročilo o šah. turnirju na Bledu; 20.30: Prens iz Zagreba. — Sreda, 9. septembra: 19.30: Literarna ura (Ob 100-letnici Levstikovega rojstva); 20.00: Poročilo o šah. turnirju na Bledu; 20.15: Violinski koncert ge. Fanike Bradlove; 21.00: Salonski kvintet.

33

RAZNO

Krave v kavarinah. Mi imamo krave navadno zaprte v hlevih. Na Portugalskem je pa drugače. Sredi velikih mest in v najbolj elegantnih kavarinah imajo med kupi časopisov in v gnetji gostov privezano pravo kravo, ki moka in ki jo molzejo po potrebi, če zahteva gost par kapljic svežega mleka za svojo kavo. Na ta način hočejo portugalski kavararji dokazati, da imajo res sveže mleko na razpolago. Sveže kravje mleko je namreč na Portugalskem velika redkost. Pridelujejo pač dosti olja, mleka pa ne. Kolikor ga pa imajo, ga ne morejo pripeljati v mesta, ker bi se spotoma vse sesirilo. Železnice vozijo na Portugalskem silno počasi, vročina je huda in zato vlada po vseh mestih veliko pomanjkanje mleka.

Katoličanstvo v številnih. Prelat dr. Innitzer na Dunaju je predaval o verskih ločinah na svetu. Navedel je, da šteje po tedanjih podatkih prebivalstvo zemeljske oble 352 milijonov katoličanov, 304 milijone konfucijcev, 240 milijonov muslimanov,

Mina Boštjanova

Roman.

Nemški spisal Paul Keller, prevedla Marija Kmetova

Nejevoljno je vsal. A ona je trdo govorila dalje: »Le naj človek zase skrbi, Jože! Kaj te briga, če drugi propadajo? Ali meni, da ti bo kdo pomagal, če boš propadal? Le oziraj se, le kliči na pomoč, kadar si v stiski, nikogar ne bo, ki bi ti pomagal, nihče ne bo prišel niti brezbožnik niti pobožnjak — pa morda ta pride, a z miloščino, ki te ne bo nasitila. Ti sam, Jože, ti sam si svoj pomagatelj! Kaj smo ti dali mi? Miloščino. Majhno plačo! Ti sam, Jože — ti — ti —, a drugi — puh! Nase misli! Napravi si pot, pripravi cilj! Ne bodi neumen, ne misli, da bi ti mogla Boštjanova Mina kaj svetovati! Ta je še bolj neumna ko ti. Ona si sebi ne zna svetovati, ne ve, kako bi s kmetijo, kako z družino, najmanj pa ve, kaj bi sama s seboj! Le pojdi, Jože, pri nas ni rešitve zate!»

Ubežnik je še nekaj nerodno ugovarjal, dejal, da je navezan na Boštjanove, da je hvaležen — in še več takih lepih besed je povedal, a v srcu je bil vesel, da bo mogel tako lahko oditi. Mina ga je ostro pogledala.

»Jože, le kupi posestvo. To je pametno. V soboto in ponedeljek si prost. Vmes je še nedelja. Tri dneve imaš na razpolago. To bo zadostalo.«

»Tri dneve zdaj, ko je žetev?« je resnično zaskrbelo Jožeta. Govoril je kot kmetovalec.

»Bržkone bo te tri dni deževalo, potem tako ni nič z delom. Le odpelji se v soboto zjutraj, kar daš, Jože!»

21.

Nekega dne se je Bernardova bolezen naglo in resno poslabšala. Spet je imel hudo vročino in Mine je klical. Lesketajočih oči je strmel v sestro in sopihaje dejal:

»Mina, pojdi h gospodu župniku! Naj pazi na cerkev! Neki ropar hoče ukrasti kelih.«

Mina je stekla po vodo in ovila dečkovo glavo z mrzlim obladdom. A strgal si ga je z glave.

»Naj pazi na cerkev, na veliki oltar! Ropar bi se lahko spet vrnil...«

»Bernard, umiri se — saj ne bo nobenega roparja. Ljubi moj, kako pa naj bi prišel kak ropar...«

»Bo spet prišel, saj je bil že ponoči...«

»Ali si ga videl? Videl roparja?«

»Da!« je dihnul deček.

»Ti si ga videl? Kakšen pa je bil?«

Dečkov obraz se je spremenil, da je bil ves mrliški. Omedlel je. Prešlo je četrto ure. Mina je bilo grozno. Deček se je še enkrat zavedel.

»Mina, povej župniku! Paziti mora na glavni oltar! Daj mi obladdke, da ozdravim! Daj mi še sekuro. Vsako noč bom stražil pri cerkvenih vratih. Vpil bom, ko bo prišel, s sekuro se bom upiral njegovemu železnemu kolu — Mina, to niso sanje — to je resnica! Ko sem hotel odpreti cerkvena vrata — je prišel — je hotel vlomiti v tabernakelj — tabla — je — je bila prevrnjena — jaz — jaz sem jo postavil nazaj — varujte sveti kelih!«

To so bile poslednje besede Boštjanovega Bernarda. Župnik ga je dobil v nezavesti in mu podelil sveto olje; trije zdravniki so bili zraven. Bernard je umrl za vnetjem možganske mreže.

Ko je stal župnik ob krsti, je dejal ves prevzet:

»Videti je ko mlad mučenik.« —

Pravni nasveti

Kdo jamči za škodo? J. P. V. Prodali ste par volov, ki sta bila ob prodaji povsem zdrava. Kupovalka pa je nato pri enem volu ugotovila, da kašlja, pri drugem pa, da ima neko bulo. Devet dni po prodaji je dala kupovalka oba vola zdravniško pregledati in je živinozdravnik po preiskavi izdal izpričevalo, češ da sta oba vola imela zgoraj opisano bolezen že pred prodajo. Vслед tega izpričevala je kupovalka zahtevala razveljavljenje pogodbe in ste ji res vrnili kupnino in vzeli nazaj vola, dasi ste bili prepričani, da sta bila oba vola pri prodaji zdrava. Pet dni nato, torej 14 dni po prodaji, ste pa dali oba vola pregledati po dveh drugih zdravnikih, ki sta ugotovila, da sta vola zdrava in da sta tudi pri prodaji bila zdrava. Sami ste plačali stroške te preiskave in nato oba vola prodali. Ker je med tem cena padla, ste imeli za 1000 Din škode. Kdo vam jo je dolžan povrniti? —

Če ste bili prepričani, da sta bila vola pred prodajo zdrava, ne bi smeli tako hitro vzeti vole nazaj od prodajalke. Takrat bi morali dati po svojem večaku preiskati vola; če bi Vaš večak trdil, da sta bila vola pri prodaji zdrava, o čemur ste bili tudi sami prepričani, ker niste pred prodajo slišali vola kašljati, niti niste opazili bule, potem bi se dali mirno tožiti. Pri različnem mnenju izvedencev živinozdravnikov bi pač moralo sodišče zaslišati nove izvedence odnosno bi poslalo vola na veterinarsko fakulteto v Zagreb in bi to mnenje fakultete bilo odločilno. — Živinozdravnik, ki je po naročilu kupovalke pregledal vola in ugotovil, da sta bila bolna že pred prodajo, odgovarja kot večak predvsem kupovalki, ki mu je dala naročilo. Vam pa odgovarja za

škodo le tedaj, če bi mogli dokazati, da je namenoma proti svojemu prepričanju izdal napačno izpričevalo. — Ker ste prostovoljno vrnili denar in vzeli vola nazaj, ste se s tem s kupovalko poravnali in tudi od te ne morete nič zahtevati odškodnine.

Dolžnost plačila dote. J. J. K. Pred petimi leti ste se poročili s hčerko posestnika sporazumno z njenim očetom, vendar pa ni hčerki dal nobene dote ter o doti sploh takrat niste govorili. Ker je oče sedaj dal doto drugim otrokom, Vaši ženi pa ne, vprašate, kako bi dosegli plačilo dote od očeta. — Starši so dolžni dati hčeram, kadar se može, svojemu stanu in premoženju primerno doto. Ako pa se starši sklicujejo na to, da so nezmožni dati dostojno doto, potem sme hčerka pri sodišču zaprositi, da se določi ta dota. Ako si moč pred sklenjenim zakonom ni zgovoril dote, potem ni upravičen, zahtevati jo. — Dote torej ne morete več zahtevati. Pač pa bo Vaša žena po smrti svojega očeta smela zahtevati nujni dedni delež.

Iztožitev dolga. P. L. S. Ali se more iztožiti dolg za delo, ki ste ga izvršili brez obrtnega lista? Ali vas pri tem lahko kaznujejo radi kršenja obrtnega reda? — Če vam je dolžnik res dolžan, ga lahko tožite in ga bo sodišče obsodilo v plačilo, čeprav niste imeli obrtnega dovoljenja, ko ste delali. Sodišče vas ne bo kaznovalo radi kršitve obrtnega reda, pač pa vas bo lahko kaznovalo okrajno načelstvo kot obrtno oblastvo, če bo zvedelo za vaš postopek.

Prošnja za predčasni vpoklic k vojakom. A. P. S. Letos ste bili potrjeni, pa bi radi že januarja 1932 nastopili vojaško službo, ker bode vpoklici najbrže pozneje. Ali kaže vložiti prošnjo? — Ne. Gotovo vas ne bode pred rednim vpoklicem sprejeli. Potrjeni se vpoklicujejo za določeno vojaško edincio vsi na določen dan, ker se nato skupaj vezbajo. Enega samega rekruta, ki bi rad kakšen mesec prej k vojakom, pa gotovo ne bode posebej vezbal, zato ga tudi ne bode vpoklicali prej, kakor druge.

Skrajsan rok. I. T. H. Letos ste bili potrjeni za 18 mesecev. Prvi brat, ki je rojen l. 1900, je služil v avstro-ogrski vojski, nato pa je napravil v naši vojski dvomesečne orožne vaje in je postal rezervni častnik. Drugi brat je služil polni rok. Ali imate vi pravico do skrajšanega roka? — Če

bodo prvemu bratu njegovo vojaško službo v avstro-ogrski vojski priznali za »polni rok«, bode vam določili le skrajšano. Vložite prošnjo in priložite vojaške listine obeh bratov. Prošnjo vložite na komando vojnega okrožja v Ljubljani.

Orožnik. O. P. R. Zanimato se za pogoje, ki se zahtevajo za vstop k orožništvu, napredovanje in plačo. — Za orožnika je lahko sprejet vsak naš državljan, ki je odslužil svoj rok v stalnem kadru, ki je telesno in duševno zdrav in najmanj 164 cm visok, dalje samski ali vdovec brez otrok ali sodno ločen od žene brez otrok, neoporečnega vedenja in neomadeževane preteklosti, da ni starejši od 30 let, da je zmožen čitanja in pisanja in da se pismeno zaveže ostati pri orožništvu najmanj tri leta. Prednost imajo podčastniki stalnega kadra. Meščanska sola sicer ni predpisana; gotovo pa bo izmed več prosilcev prej tisti sprejet, ki ima večjo izobrazbo. Ta bo tudi lažje napredoval. Kaplarski čin more pridobiti, ko odsluži 18 mesecev in da dovrši orožniško pripravljalsko službo. Za nadaljnje napredovanje se zahteva vestnost, sposobnost, dobre ocene, dovršena orožniška podčastniška sola, določena doba službovanja itd. Tudi častnik more orožnik postati, seveda pod še strožjimi pogoji. Plače so pa razdeljene v kategorije, stopnje, dalje pride stanarina in doklade. Te določe se preobširne, da bi jih mogli objavljati na tem mestu. Preglejte zakon o žandarmeriji, ki ga najdete v Službenem listu z dne 12. decembra 1890. Tam boste našli vse, kar želite vedeti.

Banovinska trošarina na pnevmatiko. M. R. Sv. R. Niste prost trošarine na pnevmatiko, ker imate 12 otrok. Zakon o oprostitvi davkov očetov z 9 in več otroki se nanaša le na državne neposredne davke.

Kamnomol ob cesti. F. Č. P. V bližini hiš in banovinske ceste se je otvoril kamnomol. Z razstreljevanjem se ogrožajo ljudje, hiše in varnost prometa na cesti. Ali je dopustno na takšnem mestu otvarjati kamnomol? — Sporočite stvar okrajnemu načelstvu, ki bo potrebno ukrenilo, da okolica ne bo ogrožena.

Plačevanje zgradarine. J. G. J. Najemnik vam ne plačuje redno najemnine, davek pa ste morali vseeno redno plačati. Ali je v takem slučaju možna kakšna davčna olajšava? Kaj bi storili z najemnikom, ki vam grozi, če bi mu odpovedali in ki vam uničuje vaše imetje? — Kakšne davčne olajšave za slučaj, če najemnik ne plačuje točno najemnine, zakon ne pozna. Zato je pač v gospo-

Kaj je storila Boštjanova Mina? Kaj je počela v svoji veliki bridkosti? Kaj je napravila s staro materjo, ki je ni bilo moči odpraviti od mrtvaškega odra svojega otroka? Kako ji je bilo sredi tisočerih vsakdanjih skrbi in vprašanj? Kaj je napravila s tistimi, ki so jo jadikovali? In kaj s samo seboj?

Poskrbela je za pogreb, saj bi sicer ne bil nihče drugi mislil na to. Pri mizarju je mrzlega, trpkega obraza naročila krsto, župnika je na kratko prosila, naj poskrbi za vse, kar je treba — tudi za petje. V šolo ni hotela iti — da ne utegne! Pred hišo je spregovoril kovač in iskal Mine. Solznih oči, ponižno ko kužek je vprašal, ali bi ji mogel kaj pomagati? Mina je premišljala.

»Lahko, Klander. Izberite si šest moških, vprašajte jih, ali bi šli za pogrebce, nesli krsto mojega brata! A če le eden odvrne 'Ne!', pa bom v mestu naročila pogrebni voz in pogrebce. Obljubite mi, da mi boste povedali, če bo le en sam odrekel!«

»Obljubim!« je dejal Kovač.

»Dobro, vem, da ne lažete.«

Zvečer ji je sporočil, da ni dobil le šestere nošacev, da bi jih mogel dobiti šestdeset — in odrekel ni nihče.

Mina je spoznala, da si človek z nesrečo pridobi mnogo prijateljev, s srečo mnogo sovražnikov.

V veliki sobi so položili Bernarda na mrtvaški oder. Tudi iz mesta so prihajali kropiti in so prinesli cvetice v lončkih. Ob vzglavju je bilo veliko razpelo, ob straneh so stali visoki cerkveni svečniki, z bledorumenih sveč je kapljalo in udarci kapelj so zvončljali poslednjo pesem. Okna so bila zastrta. Mina je imela ključke te sobe v žepu, in mati se je hudovala nanjo. Hotela je k mrlju. Z železno voljo jo je Mina zadrževala. Slednjic je dovolila: »Samo za eno uro,

dokler ne zmolite žalostnega rožnega venca, Bernard spi. Noče, da bi ga v spanju zmeraj kdo gledal in klical!«

In tako je ostalo. Celo s Tonetom je imela tiste tri dni mnogo skrbi. Živahni cigan si je nenadoma domišljal, da je on povzročil Bernardovo smrt, ker ga je v življenju tolikrat ježil. Mina mu je robato dejala:

»Dragi moj, če hočeš tuliti, pojdi na njivo, pa tuli vpričo solca in lune, a ne vpričo mene! Sicer si pa zapomni, da tako tele, kakršno si ti, ne more koga spraviti v grob! Bernard je bil pametnejši kot ti!«

»Saj prav to je,« je zavekal Tone, »in prav zato mi je tako hudo. Bolje bi bilo, da bi bil jaz umrl.«

»Izginil!« mu je zaukazala Mina.

★

Pogreb je minil. Minilo je tudi to, da se je mati sesedla, preden je mogla na voz, in so jo morali odnesti v hišo nazaj; minilo je izražanje sožalja, ko človek nikoli ne ve, ali izvira iz srca ali je le iz vpludnosti. Minilo je še to, da se je Olga pri črni maši, v najbridkejši uri za Mino, bahala s svojim lepim glasom in jo je učitelj Novak spremljal na orglah. Kaj je ta »uboga v duhu« mislila, da jo more kaj takega potolažiti ali pobotati z njo? —

Tone je še vedno dan in noč vokal. A Mina je vedela: ta ne bo dobil vnetja možganske mrene! Zadelo ga je le to, da je moral z udobnega prostora svojega solnčnega življenja za kratko dobo v temni kot. Ondi ga zebe, ondi se boji, a kmalu bo našel izhod v svetlobo in toploto in bo spet vse po starem. Le majhen spominček bo ostal v srcu — in to dobro dene. —

Kako je bilo z materjo? Le kako se je mogla ženska, ki je rodila toliko otrok, ki je več desetletij krepko, marljivo in uspešno vodila tako veliko gospo-

224 milijonov Indijcev, 164 milijonov protestantov, 140 milijonov budistov, 137 milijonov pravoslavnih, 132 milijonov muslimanov, 16 milijonov židov, 16 milijonov hinduistov, 16 milijonov židov in 76 milijonov ljudi nedoločene veroizpovedi. Povojni razvoj katoliške cerkve kaže veliko notranje delovanje in razmah misijonov. V povojnih letih je bilo na novo ustanovljenih 48 apostolskih prefektur, 34 vikarijato, 57 škofij in 10 nadškofij. Katoliški misijonarji se udeležujejo predvsem na Vzhodu in se posebno zanimajo za cerkveno edinstvo.

Sosedi. — Papa prosi, če bi mu mogli malo posoditi gramofon. — Kaj hočete tako pozno plesati? — Ne, temveč spati.

Število prebivalcev nekaterih ameriških mest. Mesto Chicago je štelo pred 10 leti 2.701.705 prebivalcev, leta 1930 pa 3 milijone 376.438. V Milwaukee, Wis., je bilo za beleženih pred desetimi leti 457.147 prebivalcev. L. 1930 pa so jih našli 578.249. Pittsburgh, Pa., je leta 1920 štel 588.343 prebivalcev, l. 1930 pa so jih našli 669.817. North Chicago, Ill., je štela leta 1920, kakor navaja statistika, 5839 prebivalcev, leta

darjemvemu interesu, da vztraja pri zahtevi, da se najemnina redno plačuje. Če ne morete drugače napraviti reda, ga tožite za najemnino in mu odpoveste. Radi groženj, če so iste resne, lahko najemnika naznanite orožnikom. Za uničeno imetje zahtevajte odškodnino.

NAZNANILA

n Pouk v dr. Krekovi meščansko-gospodinskih šol v Zgornji Šiški pri Ljubljani se prične 1. oktobra. Prijave sprejema vodstvo pisмено ali ustmeno.

n Polzela. Romarski shod na Gori Oljki v Savinjski dolini se bo obhajal v osmini Povišanja sv. Križa, to je 17. pobinkočno nedeljo 20. septembra.

1000 Din plačan

ako ne odstranite: kurjih oces, bradavic, trde kože, oči t. d. z »Radio Balzomom« v treh dneh. Na velesejmu — paviljon H 260/2 (znotraj) bo nad 100 zahvalnih pisem vsakemu na ogled. Po pošti pošiljam: 1 lonček za 10 Din (predplačilo), na povzete 18 Din, dva 28 Din, tri 38 Din. V inozemstvo višja poštnina. — R. COTIC, Ljubljana VII, Kamniška ulica 10a (Janševa).

Popolna

RAZPRODAJA

manušek urnega dia

Zaradi opustitve trgovine se bo vse blago po zelo nizki ceni popolnoma razprodalo — Različno blago celo po lastno ceno

Jos. p. Šilbar

manufakturna trgovina

LJUBLJANA, Stari trg 1

SUHE GOBE

kupujem po najvišjih cenah | | Tvrdka
J. KUSLAN - Kranj

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Klasec h kon'em

pošten, za vožnjo lesa v hribih, se s rejme. Služba stalna. Ponudba na upravo Domoljuba pod J. V. št. 9402.

Va'enca za kovaško obrt sprejemem takoj, hrana in stanovanje pri mojstru. Jože Fabjan, voznik in podkovnik kovač, Dolenja vas št. 15, pošta Mirna peč, Dolenjsko.

500 dinarjev teden-sko plačano

zgovornim osebam s številnimi poznansvi. - Persona, Ljubljana, Poštni predal 307. Znamko za odgovor!

Ucenkam plati'am

brezplačni pouk, če si nabaviš od nas platišni stroj! Teh. družba, Ljubljana, Mesni trg 25 I.

Hiša z vrhom prodam, Anton Cadež, Stučniška 15, p. Medvode.

Prodaj 20 panjev

bel-kranjičev. Cene po dogovoru. Fr. Vrankar, kro. št. Potok 2, p. Smartar v Tuhinju

Imam na prodaj

več stanovanjskih in trgovskih hiš, vile, gostilne in parcele v mestu in na periferiji. Poslanila daje Jančar, v. Petra 27. Ljubljana.

Mizarskega vajenca

sprejemem z vsjo oskrbo v hiši takoj, Peter Henigman, mizar, Toplice pri Novem mestu.

Honja za vola

zam. njam. Naslov pove uprava Domoljuba pod št. 10 065.

Šivalni stroj Singer

za šivilje, dobro ohranjen, prodam radi bolezn. Cene po dogovoru. Ivan Čož, S. Cerovec, Sv. Križ pri Litiji.

Hiša z zemljiščem

3 mernike posetve po ugodni ceni na prosto

v St. Petru pri Novem mestu. — Več se izve iz prijaznosti v podružnici Slovenca v Novem mestu.

Službo dobi

pošteno dekle, kmetijskih staršev v pomoč gospodinj, stara 16 do 18 let. Naslov pove uprava Slovenca št. 10.132.

Spaino opravo,

celokupno, ki ni bila iz rebana pri efektivni loteriji 5. julija 1931, prodaja Gasilno društvo Godešič pri Škofiji Loki: 2 postelji, 2 omari, 2 nočni omari, pisna miza in 2 stola. Cena 2400 Din.

Mi iščemo Vas,

Vi pa zopet nas! Vi iščete stalno, dobro plačano zaposlenje, mi pa zopet posebno agilne in zanesljive moči za domača dela, za potovanje, za vodstvo podružnic itd. Marljivim osebam se nudi prilika za brezskrbno bodočnost. —

Če vprašanju priložite znamko, dobite izšpene informacije pri tvrdki Berenyi, Osišek.

Prodaja se posestvo

s hišo in gospodarskimi poslopi. Hiša je v Puštem javoru ob cesti, ki drži iz Radohove vasi na Vagenšperk do Litije. Zemljišča je za 6 goved. Gozd je zaraščena in ne daleč Natačnjeje pove Albin Dremelj, Pušti javor št. 9. — P. St. Vid pri Stični.

Njivo v bližini St. križa

oddam takoj v najem. Naslov pove uprava Domoljuba pod št. 10.171.

Va'enec za krojaško

obrt sprejemem. Al. Šimnovec, Cankarjevo nabrežje 25. v Ljubljani.

Valenca za avto-lčar

sko in tpešniško obrt sprejemem takoj. Leop. Sušteršič, Ljubljana, Dunaj. c. 41.

KUPUJE PRI TVRDKAH, KI INSERIRAJO V »DOMOLJUBU«

39

930 pa 9570. San Francisco, Cal., je imel pred šestimi leti 506.676 prebivalcev, leta 1930 pa 534.394. Joliet Ill., je leta 1920 imel 38.422 prebivalcev, leta 1930 pa 42.993 prebivalcev. Sheboygan, Wis., je l. 1920 štel 30.955, l. 1930 pa 39.251 prebivalcev.

Kadilec po smrti. V čistem mestu Prerovu je umrl pred nekoliko dnevi ključavničar Hasek. Ker so bile okoliščine njegove smrti precej skrivnostne, je dala oblast njegovo rano izkopati in odpreti. Kako so se začudili, ko so našli v neji mrtveca vsega pokritega s cigaretami! Toda vdova je kmalu razjasnila to stvar. Povedala je, da je bil pokojni strasten kadilec in da je na mrtvaški postelji izrazil željo, naj ga po smrti dobro zalozijo s cigaretami. In žena mu je to poslednjo željo izpolnila.

Sredstvo proti mišim. Dobro sredstvo proti mišim so baje smrekove vejice. Smrekove vejice uporabimo ter zamašimo z luknjico. Baje že dušijo prežene miši. Če to uporabimo etorimo, se kmalu znebimo miši in podoben. Smrekove vejice so tudi lahko suhe.

darstvo, kako se je mogla izmisliti v lenobno, utrujeno reko, ki se polasi vali proti morju in hoče ondizginiti? Človeška usoda, Mina! Čakaj, kako bo s teboj, ko boš dobila ti sive in bele lase! To so srebrne žice, katerih se oprijemajo uruženi in odtujeni ljudje na poti k poslednjemu cilju. Ti, Mina, imaš plave, poletne lase! Ti vse jasno vidiš. Mati je v pozni, megleni jeseni. Njena drevesa ne donšajo drugega ko veliko listje. Bodi dobra, Mina!

In bila je dobra, negovala je muhasto, zamerljivo, zmeraj stekajočo ženo le časih jo je rezko zavrnila. To je bilo večkrat ko osvežujoče zdravilo.

Če ima človek eno samo bolečino, pa bodisi veliko ali majhno, jo občuti vsak trenutek; a če je človek ranjen na več mestih, tedaj se časih izloči ena bolečina. Mina je ko iz dalje zašla na sta vladni svetnik in nečakinja odpotovala. A kaj zato?

22.

Po tihi vasi Loki se je od hiše do hiše širila grozna novica. V cerkev so vlomili, izropali tabernakel, okradli samega Boga!

Župnika je ta grozni dogodek popolnoma strl. Torej ni zaman opozarjal bolni deček! To opozorilo ni bil izrodek vročnega človeka. Deček je govoril bridko resnico!

Se huje je zgrabilo Mino. Začela se je v zadnji kotiček vrta.

To je bila torej resničnost, kar je takrat tako pretreslo in pozneje umorilo njenega ubogega brata?

On je torej resnično videl cerkvenega roparja, o katerem je v jasnih trenutkih govoril? Zakaj je vse do konca molčal? Ali ni spoznal roparja, ali — ali pa...?

Mini se je skrčilo srce, zameglilo se ji je pred očmi, ko ji je prišla strašna misel.

Ali je Bernard le predobro spoznal cerkvenega roparja?

Dobele kaplje so ji polzele s čela, obenem jo je stresala mrzlota.

Nato je bila vsa otrpla — in nato je z grozo spregledala.

Splazila se je v župnišče. Župnik se je zaklenil v pisarno in ni hotel nikogar sprejeti. Odposlal je že brzojavko škofijstvu. Zvonovi so zvonili ko za pogreb. Tudi Mine Boštjanove župnik ni hotel sprejeti. Odločno je stopila pred njegova vrata in zaklicala:

»Gospod župnik, na vsak način moram govoriti z Vami — in sicer glede vloma.«

Nato je odprl. Prepaden je bil, zdela se je, da je bolan.

»Gospod župnik, zdi se mi, da vem, kdo je vlomil.«

»Kdo?« je medlo vprašal. Nekaj hipov ji je zastalo srce, oprijeti se je morala omare; potem je komaj slišno dejala:

»Moj brat Lojze.«

Prestrašeno je vprašal: »Mina, kaj ste zdaj tudi Vi zboleli?«

»Dajte mi kozarec vode! Slabo mi je!«

Mahoma se je s temnila soba. Dotipala se je do stola, se vsedla nanj in se z glavo naslonila na mizo. Župnik ji je prinesel vode. Že je hotel poklicati služkinjo na pomoč, a se je premislil, da se ne bi razneslo po vasi. Mina je popila vodo, si nekoliko opomogla in majhen delček njene moči se je povrnil; dovolj je bilo, da je mogla spet misliti in govoriti.

»Moj brat Lojze je bil.«

»Kako da Vam pride taka strašna sumnja na misel. Vaš brat je vendar v Hamburgu.«

Pravni nasveti

Kdo jamči za škodo? J. P. V. Prodali ste par volov, ki sta bila ob prodaji povsem zdrava. Kupovalka pa je nato pri enem volu ugotovila, da kašlja, pri drugem pa, da ima neko bulo. Devet dni po prodaji je dala kupovalka oba vola zdravniško pregledati in je živinozdravnik po preiskavi izdal izprijčevalo, češ da sta oba vola imela zgoraj opisano bolezen že pred prodajo. Vsled tega izprijčevala je kupovalka zahtevala razveljavljenje pogodbe in ste ji res vrnili kupnino in vzeli nazaj vola, dasi ste bili prepričani, da sta bila oba vola pri prodaji zdrava. Pet dni nato, torej 14 dni po prodaji, ste pa dali oba vola pregledati po dveh drugih zdravnikih, ki sta ugotovila, da sta vola zdrava in da sta tudi pri prodaji bila zdrava. Sami ste plačali stroške te preiskave in nato oba vola prodali. Ker je med tem cena padla, ste imeli za 1000 Din škode. Kdo vam jo je dolžan povrniti? —

Če ste bili prepričani, da sta bila vola pred prodajo zdrava, ne bi smeli tako hitro vzeti vole nazaj od prodajalke. Takrat bi morali dati po svojem veščaku preiskati vola; če bi Vaš veščak trdil, da sta bila vola pri prodaji zdrava, o čemur ste bili tudi sami prepričani, ker niste pred prodajo slišali vola kašljati, niti niste opazili bule, potem bi se dali mirno tožiti. Pri različnem mnenju izvedencev-zvinozdravnikov bi pač moralo sodišče zaslišati nove izvedence od nosno bi poslalo vola na veterinarsko fakulteto v Zagreb in bi to mnenje fakultete bilo odločilno. — Živinozdravnik, ki je po naročilu kupovalke pregledal vola in ugotovil, da sta bila bolna že pred prodajo, odgovarja kot veščak predvsem kupovalki, ki mu je dala naročilo. Vam pa odgovarja za

škodo le tedaj, če bi mogli dokazati, da je namenoma proti svojemu prepričanju izdal napačno izprijčevalo. — Ker ste prostovoljno vrnili denar in vzeli vola nazaj, ste se s tem s kupovalko poravnala in tudi od te ne morete nič zahtevati odškodnine.

Dolžnost plačila dote. J. J. K. Pred petimi leti ste se poročili s hčerko posestnika aporazumno z njenim očetom, vendar pa ni hčerki dal nobene dote ter o doti aploh takrat niste govorili. Ker je oče sedaj dal doto drugim otrokom, Vaši ženi pa ne, vprašate, kako bi dosegli plačilo dote od očeta. — Starši so dolžni dati hčeram, kadar se može, svojemu stanu in premoženju primerno doto. Ako pa se starši odklicujejo na to, da so nezmogljivi dati dostojno doto, potem sme hčerka pri sodišču zaprositi, da se določi ta doto. Ako si mož pred sklenjenim zakonom ni zgovoril dote, potem ni upravičen, zahtevati jo. — Dote torej ne morete več zahtevati. Pač pa vaša žena po smrti svojega očeta smela zahtevati nujni dedni delež.

Iztožitev dolga. P. L. S. Ali se more iztožiti dolg za delo, ki ste ga izvršili brez obrtnega lista? Ali vas pri tem lahko kaznujejo radi kršenja obrtnega reda? — Če vam je dolžnik res dolžan, ga lahko tožite in ga bo sodišče obsodilo v plačilo, čeprav niste imeli obrtnega dovoljenja, ko ste delali. Sodišče vas ne bo kaznovalo radi kršitve obrtnega reda, pač pa vas bo lahko kaznovalo okrajno načelstvo kot obrtno oblastvo, če bo zvedelo za vaš postopek.

Prošnja za predčasni vpoklic k vojakom. A. P. S. Letos ste bili potrjeni, pa bi radi že januarja 1932 nastopili vojaško službo, ker bodo vpoklici najbrže pozneje. Ali kaža vložiti prošnjo? — Ne. Gotovo vas ne bodo pred rednim vpoklicem sprejeli. Potrjeni se vpoklicujejo za določeno vojaško edinco vsi na določen dan, ker se nato skupaj vezbajo. Enega samega rekruta, ki bi rad kakšen mesec prej k vojakom, pa gotovo ne bodo posebej vezbali, zato ga tudi ne bodo vpoklicali prej, kakor druge.

Skrajšan rok. I. T. H. Letos ste bili potrjeni za 18 mesecev. Prvi brat, ki je rojen l. 1900, je služil v avstro-ogrski vojski, nato pa je napravil v naši vojski dvomesečne orožne vaje in je postal rezervni častnik. Drugi brat je služil polni rok. Ali imate vi pravico do skrajšanega roka? — Če

bodo prvemu bratu njegovo vojaško službo v avstro-ogrski vojski priznali za »polni rok«, bodo vam določili le skrajšanega. Vložite prošnjo in priložite vojaške listine obeh bratov. Prošnjo vložite na komando vojnega okrožja v Ljubljani.

Orožnik. O. P. R. Zanimajte se za pogoje, ki se zahtevajo za vstop k orožništvu, napredovanje in plačo. — Za orožnika je lahko sprejet vsak naš državljan, ki je odslužil svoj rok v stalnem kadru, ki je telesno in duševno zdrav in najmanj 164 cm visok, dalje samski ali vdovec brez otrok ali sodno ločen od žene brez otrok, neoporečnega vedenja in neomadeževane preteklosti, da ni starejši od 30 let, da je zmožen čitanja in pisanja in da se pismeno zaveže ostati pri orožništvu najmanj tri leta. Prednost imajo podčastniki stalnega kadra. Mešarska šola sicer ni predpisana; gotovo pa bo izmed več prosilcev prej tisti sprejet, ki ima večjo izobrazbo. Ta bo tudi lažje napredoval. Kaplarski čin more pridobiti, ko odsluži 18 mesecev in da dovrši orožniško pripravljalsko službo. Za nadaljnje napredovanje se zahteva vestnost, sposobnost, dobre ocene, dovršena orožniška podčastniška šola, določena doba službovanja itd. Tudi častnik more orožnik postati, seveda pod še strožjimi pogoji. Plače so pa razdeljene v kategorije, stopnje, dalje pride stanarina in doklade. Te določbe so preobširne, da bi jih mogli objavljati na tem mestu. Preglejte zakon o žandarmeriji, ki ga najdete v Službenem listu z dne 12. decembra 1930. Tam boste našli vse, kar želite vedeti.

Banovska trošarina na pnevmatiko. M. R. Sv. R. Niste prost trošarina na pnevmatiko, ker imate 12 otrok. Zakon o oprostitvi davkov otežev z 9 in več otroki se nanaša le na državne neposredne davke.

Kamnelom ob cesti. F. C. P. V bližini hiš in banovinskih cest se je otvoril kamnelom. Z razstreljevanjem se ogrožajo ljudje, hiše in varnost prometa na cesti. Ali je dopustno na takšnem mestu otvarjati kamnelom? — Sporočite stvar okrajnemu načelstvu, ki bo potrebno ukrenilo, da okolica ne bo ogrožena.

Plačevanje zgradarine. J. G. J. Najemnik vam ne plačuje redno najemnine, davek pa ste morali vseeno redno plačati. Ali je v takem slučaju možna kakšna davčna olajšava? Kaj bi storili a najemnikom, ki vam grozi, če bi mu odpovedali in ki vam uničuje vaše imetje? — Kakšne davčne olajšave za slučaj, če najemnik ne plačuje točno najemnine, zakon ne pozna. Zato je pač v gospo-

Kaj je storila Boštjanova Mina? Kaj je počela v svoji veliki bridkosti? Kaj je napravila s staro materjo, ki je ni bilo moči odpraviti od mrtvaškega odra svojega otroka? Kako ji je bilo sredi tisočerihs vsakdanjih skrbi in vprašanj? Kaj je napravila s tistimi, ki so jadikovali? In kaj s samo seboj?

Poskrbela je za pogreb, saj bi sicer ne bil nihče drugi mislil na to. Pri mizarju je mrzlega, trpega obraza naročila krsto, župnika je na kratko prosila, naj poskrbi za vse, kar je treba — tudi za petje. V šolo ni hotela iti — da ne utegne! Pred hišo je spregovoril kovač in iskal Mine. Solznih oči, ponižno ko kužek je vprašal, ali bi ji mogel kaj pomagati? Mina je premišljala.

»Lahko, Klander. Izberite si šest moških, vprašajte jih, ali bi šli za pogrebce, nesli krsto mojega brata! A če le eden odvrne 'Ne!', pa bom v mestu naročila pogrebni voz in pogrebce. Obljubite mi, da mi boste povedali, če bo le en sam odrekel!«

»Obljubim!« je dejal Kovač.

»Dobro, vem, da ne lažete.«

Zvečer ji je sporočil, da ni dobil le šestero nosačev, da bi jih mogel dobiti šestdeset — in odrekel ni nihče.

Mina je spoznala, da si človek z nesrečo pridobi mnogo prijateljev, s srečo mnogo sovražnikov.

V veliki sobi so položili Bernarda na mrtvaški oder. Tudi iz mesta so prihajali kropit in so prinesli cvetice v lončkih. Ob vzglavju je bilo veliko razpelo, ob straneh so stali visoki cerkveni svečniki, z bledorumenih sveč je kapljalo in udarci kapelj so zvončkljali poslednjo pesem. Olina so bila zastrta. Mina je imela ključke te sobe v žepu, in mati se je hudovala nanjo. Hotela je k mrlcu. Z železno voljo jo je Mina zadrževala. Slednjič je dovolila: »Samo za eno uro,

dokler ne zmolite žalostnega rožnega venca, Bernard spi. Noče, da bi ga v spanju zmeraj kdo gledal in klical!«

In tako je ostalo. Celo s Tonetom je imela tiste tri dni mnogo skrbi. Živahni cigan si je nenadoma domišljal, da je on povzročil Bernardovo smrt, ker ga je v življenju tolikrat jezil. Mina mu je robato dejala:

»Dragi moj, če hočeš tuliti, pojdi na njivo, pa tuli vpricho solca in lune, a ne vpricho mene! Sicer si pa zapomni, da tako tele, kakršno si ti, ne more koga spraviti v grob! Bernard je bil pametnejši kot ti!«

»Saj prav to je,« je zavekal Tone, »in prav zato mi je tako hudo. Bolje bi bilo, da bi bil jaz umrl.«

»Izgini!« mu je zaukazala Mina.

★

Pogreb je minil. Minilo je tudi to, da se je mati sesedla, preden je mogla na voz, in so jo morali odnesti v hišo nazaj; minilo je izražanje sozolja, ko človek nikoli ne ve, ali izvira iz srca ali je le v ljudnosti. Minilo je še to, da se je Olga pri črni maši, v najbridkejši uri za Mino, bahala s svojim lepim glasom in jo je učitelj Novak spremljal na orglah. Kaj je ta »uboga v duhu« mislila, da jo more kaj takega potlačiti ali pobotati z njo? —

Tone je še vedno dan in noč vokal. A Mina je vedela: ta ne bo dobil vnetja možganske mreže! Zadelo ga je le to, da je moral z udobnega prostorčka svojega solnčnega življenja za kratko dobo v temni izhod v svetlobo in toploto in bo spet vse po starem. Le majhen spominček bo ostal v srcu — in to dobro dene. —

Kako je bilo z materjo? Le kako se je mogla ženska, ki je rodila toliko otrok, ki je več desetletij krepko, marljivo in uspešno vodila tako veliko gospo-

224 milijonov Indijcev, 164 milijonov protestantov, 140 milijonov budistov, 137 milijonov pravoslanih, 132 milijonov muslimanov, 16 milijonov šintoistov, 16 milijonov židov in 76 milijonov ljudi nedoločene veroizpovedi. Povojni razvoj katoliške cerkve kaže veliko notranje delovanje in razmah misijonov. V povojnih letih je bilo na novo ustanovljenih 48 apostolskih prefektur, 34 vikarijatov, 57 škofij in 10 nadškofij. Katoliški misijonarji se udeležujejo predvsem na Vzhodu in se posebno zanimajo za cerkveno edinstvo.

Sosedi. — Papa prosi, če bi mu mogli malo posoditi gramofon. — Kaj hočete tako pozno plesati? — Ne, temveč spati.

Število prebivalcev nekaterih ameriških mest. Mesto Chicago je šlo pred 10 leti 2.701.705 prebivalcev, leta 1930 pa 3.743.376. V Milwaukee, Wis., je bilo za beleženih pred desetimi leti 457.147 prebivalcev. Leta 1930 pa so jih našli 578.249. Pittsburgh, Pa., je leta 1920 štel 588.343 prebivalcev, l. 1930 pa 669.817. North Chicago, Ill., je štela leta 1920, kakor navaja statistika, 5839 prebivalcev, leta

darjem interesu, da vztraja pri zahtevi, da se najemnina redno plačuje. Če ne morete drugače napraviti reda, ga tožite za najemnino in mu odpoveste. Radi groženj, če so iste resne, lahko najemnika naznanite orožnikom. Za uničeno imetje zahtevajte odškodnino.

NAZNANILA

n Pouk v dr. Krekovi meščansko-gospodinski šoli v Zgornji šiški pri Ljubljani se prične 1. oktobra. Prijave sprejema vodstvo pismeno ali ustmeno.

n Polzela, Romarski shod na Gori Oljki v Savinjski dolini se bo obhajal v osmini Povišanja sv. Križa, to je 17. pobinkočno nedeljo 20. septembra.

1000 Din plačan

ako ne odstranite: kurjih oces, bradavic, trde kože, čul i. t. d. z »Radio Balzamo« v treh dneh. Na velesejmu — paviljon H 260/2 (znotraj) bo nad 100 zahvalnih pismom vsakemu na ogled. Po pošti pošiljamo: 1 lonček za 10 Din (predplačilo), na povzetje 18 Din, dva 28 Din, tri 38 Din. V inozemstvo višja poštnina. — R. COTIČ, Ljubljana VII, Kapaška ulica 10a (Janševa).

Popolna

RAZPRODAJA

manufaktur urvede blaga

Zaradi opustitve trgovine se bo vse blago po zelo nizki ceni popolnoma razprodalo — Različno blago celo po lastno ceno

Josip Šlibar

manufakturna trgovina
LJUBLJANA, Stari trg 11

SUHE GOBE

kupujem po najvišjih cenah | | Tvrdka
J KUSLAN - Kranj

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Hlapec h konjem

pošten, za vožnjo lesa v hribih, se s rejne. Služba stalna. Ponudbe na upravo Domoljuba pod J. V. št. 9402.

Va'enca za kovaško obrt sprejemem takoj, hrana in stanovanje pri mojstru. Jože Fabjan, voznik in potkovski kovač, Dolenja vas št. 15, pošta Mirna peč, Dolenjko.

500 dinarjev tedensko plačam zgovornim osebam s številnimi poknami: vl. - Personsa, Ljubljana, Poštni predal 307. Znamko za odgovor!

Učenjak plitilam

brezplačni pouk, če si nabavite od nas plitilni stroj! »Teh.« družba, Ljubljana, Metelni trg 15 I.

Hiša z vrtom prodam, Anton Čadež, Stučnice 15, p. Medvode.

Prodajam 20 panjev čebel-kranjčev. Cene po dogovoru. Fr. Vrankar, kro. aš. Potok 2, p. Smartov v Tuhinju

Imam na prodaj

več stanovanjskih in trgovskih hiš, vile, gostilne in parcele v mestu in na periferiji. Pojasnila daje Jančar, v. Petra 27. Ljubljana.

Mizarskega vajenca

sprejemam z vso oskrbo v hiši takoj. Peter Henigman, mizar, Toplice pri Novem mestu.

Konja za vola

zam. njem. Naslov pove uprava Domoljuba pod št. 10 065.

Šivalni stroj Singer

za šivilje, dobro ohranjen, prodam radi bolezn. Cene po dogovoru. Ivan Čož, S. Cerovec, Sv. Križ pri Litiji.

Hiša z zemljiščem

3 mernike posevke po ugodni ceni na prodaj

v št. Petru pri Novem mestu. — Več se izve iz prijaznosti v podružnici Slovenca v Novem mestu.

Službo dobi pošteno dekle, kmetijskih staršev v po moč gospodinj, stara 16 do 18 let. Naslov pove uprava Slovenca št. 10.132.

Spaino opravo,

celokupno, ki ni bila iz rebana pri efektivni loteriji 5. julija 1931, proda Gasilno društvo Godešič pri Škofji Loki: 2 postelji, 2 omari, 2 nočni omari, psiha, miza in 2 stola. Cena 2400 Din.

Mi iščemo Vas,

Vi pa zopet nas! Vi iščete stalno, dobro plačano zaposlenje, mi pa zopet posebno agilno in zanesljivo moč za domača dela, za potovanja, za vod tvo podružnic itd. Marljivim osebam se nudi prilika za brezskrbno bodočnost. —

Če vprašanju priložite znamko, dobite izčrpane informacije pri tvrdki Berenyi, Osijek.

Prodaja se posestvo

s hišo in gospodarskimi poslojmi. Hiša je v Pustem javoru ob cesti, ki drži iz Radobove vasi na Vagenšperk do Litije. Zemljišča je za 6 goved. Gozd je zaraščen in ne daleč Natancneje pove Albin Dremelj, Pusti javor št. 9. — P. St. Vid pri Stični.

Mljivo v bližini Sv. križa oddam takoj v najem. Naslov pove uprava Domoljuba pod št. 10.171.

Va'enec za krojaško obrt se sprejme. Al. Simnovec, Cankarjevo nabrežje 25. v Ljubljani.

Vajenca za avto-l. čr. ako in tepet. niško obrt sprejemam takoj. Leop. Sušteršič, Ljubljana, Dunaj. c. 41.

KUPUJTE PRI TVRDKAH, KI INSERIRAJO V »DOMOLJUBU«!

39

930 pa 9570. San Francisco, Cal., je imel pred šestimi leti 506.676 prebivalcev, leta 1930 pa 534.394. Joliet Ill., je leta 1920 imel 38.422 prebivalcev, leta 1930 pa 42.993 prebivalcev. Sheboygan, Wis., je l. 1920 št. 30.955, l. 1930 pa 39.251 prebivalcev.

Kadilec po smrti. V čem mestu Prerovu je umrl pred nekoliko dnevi ključavničar Hasek. Ker so bile okoliščine njegove smrti precej skrivnostne, je dala oblast njegovo rakev izkopati in odpreti. Kako so se začudili, ko so našli v njej mrtveca vsega pokritega s cigaretami! Toda vdova je kmalu razjasnila to stvar. Povedala je, da je bil pokojni strasten kadilec in da je še na mrtvaški postelji izrazil željo, naj ga po smrti dobro založijo s cigaretami. In žena mu je to poslednjo željo izpolnila.

Sredstvo proti mišim. Dobro sredstvo proti mišim so baje smrekove vejice. Smrekove vejice dobrobitno ter zamažimo z oljni luknjo. Baje že duha prežene miši. Če to nekajkrat storimo, se kmalu znebimo miši in podobno. Smrekove vejice so tudi lahko suhe.

darstvo, kako se je mogla izmaličiti v lenobno, utrujeno reko, ki se potasi veli proti morju in hoče ondi izginiti? Človeška usoda, Mina! Čakaj, kako bo s teboj, ko boš dobila ti sive in bele lase! To so srebrne žice, katerih se oprijemajo utrjeni in odtujeni ljudje na poti k poslednjemu cilju. Ti, Mina, imaš plave, poletne lase! Ti vse jasno vidiš. Mati je v pozni, megleni jeseni. Njena drevesa ne donajajo drugače ko velo listje. Bodi dobra, Mina!

In bila je dobra, negovala je muhasto, zamerljivo, zmeraj stokačo ženo le časih jo je rezko zavrnila. To je bilo večkrat ko čvežujoče zdravilo.

Če ima človek eno samo bolečino, pa bodisi veliko ali majhno, jo občuti vsak trenutek; a če je človek ranjen na več mestih, tedaj se časih izloči ena bolečina. Mina je ko iz dalje začutila da sta vladni svetnik in nečakinja odpotovala. A kaj zato?

22.

Po tihi vasi Loki se je od hiše do hiše širila grozna novica. V cerkev so vlomili, izropali tabernakelj, okradli samega Boga!

Župnika je ta grozni dogodek popolnoma strl. Torej ni zaman opozarjal bolni deček! To opozorilo ni bil izrodek vročičnega človeka. Deček je govoril bridko resnico!

Še huje se je zgrabilo Mino. Začela se je v zadnji kotiček vrta.

To je bila torej resničnost, kar je takrat tako pretreslo in pozneje umorilo njenega ubogega brata?

On je torej resnično videl cerkvenega roparja, o katerem je v jasnih trenutkih govoril? Zakaj je vse do konca molčal? Ali ni spoznal roparja, ali — ali pa ...?

Mini se je skrčilo srce, zameglilo se ji je pred očmi, ko ji je prišla strašna misel.

Ali je Bernard le predobro spoznal cerkvenega roparja?

Debele kaplje so ji polzele s čela, obenem jo je stresala mrzlica.

Nato je bila vsa otrpla — in nato je z grozo spregledala.

Splazila se je v župnišče. Župnik se je zaklenil v pisarno in ni hotel nikogar sprejeti. Odposlal je že brzojavko škofijstvu. Zvonovi so zvonili ko za pogreb. Tudi Mine Boštjanove župnik ni hotel sprejeti. Odločno je stopila pred njegova vrata in zaklicala:

»Gospod župnik, na vsak način moram govoriti z Vami — in sicer glede vloma.«

Nato je odprl. Prepaden je bil, zdelo se je, da je bolan.

»Gospod župnik, zdi se mi, da vem, kdo je vlomil.«

»Kdo?« je medlo vprašal.

Nekaj hipov ji je zastalo srce, oprijeti se je morala omare; potem je komaj slišno dejala:

»Moj brat Lojze.«

Prestrašeno je vprašal: »Mina, kaj ste zdaj tudi, Vi zboleli?«

»Dajte mi kozarec vode! Slabo mi je!«

Mahoma se je s temnila soba. Dotipala se je do stola, se vsedla nanj in se z glavo naslonila na mizo. Župnik ji je prinesel vode. Že je hotel poklicati služkinjo na pomoč, a se je premislil, da se ne bi razneslo po vasi. Mina je popila vodo, si nekoliko opomogla in majhen delček njene moči se je povrnil; dovolj je bilo, da je mogla spet misliti in govoriti.

»Moj brat Lojze je bil.«

»Kako da Vam pride taka strašna sumnja na misel. Vaš brat je vendar v Hamburgu.«

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

Brzojavni naslov:
GOSPOBANKA

D. D. V LJUBLJANI (Miklošičeva cesta 10)

Telefon št. 2057, 2470, 2979

Vloge nad Din 500.000.000

PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik,
Maribor, Koferje, Celje, Sember, Djakovo. Split.

Kapital in rezer. nad Din 16.000.000

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tu- in inozemstvu

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite poceni in dobro
pri trvdki

H. SUTTNER
Ljubljana 1

Prešernova ulica št. 4
Razpošilja se na vse
kraje Evrope, Ameri-
ke, Afrike, Azije in
Avstralije.
Lastna protokolirana
tovarna ur v Švici.
Ure v vseh cenah od
Din 44— naprej.
St. 120 Kovinasta
anker ura Din 44—,
s sekundnim kazal-
cem Din 78—.

Št. 121. Ista z radijem Din 58—, s sekundnim kazal-
cem Din 94—. Št. 125. Budilna ura 16 cm visoka
Din 49—, z radijem Din 76—. Zahtevajte veliki
ilustrovani cenik zastoj in poštne prosto od

H. SUTTNER, LJUBLJANA 1

PREKLIC.

Podpisana Vesel Marjeta, posestnica iz Ma-
lih Liplenj, obžalujem očitke, ki sem jih napravila
neopravičen gasilcem in gasilnemu društvu v
Škopanju pri Turjaku, ter se zahvaljujem za od-
stop od tožbe.

Ljubljana - Male Liplenje, 31. avgusta 1931.
Vesel Marjeta.

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah
in samo na debelo

Premog. domači in inozemski za domačo
kurjavo in industrijske svrhe

Kovaški premog vseh vrst

Koks. livarniški, plavžarski in plinski

Brikete.

**Prometni zavod za premog d. d.
o Ljubljani**

Miklošičeva cesta št. 15, I. nadst.

PREKLIC! Bohinjec Anton, posestnik v Lešah
št. 13, srez Radovljica, preključem s tem svojo
ženo Marijano roj. Krsnik — zaradi zapravljivosti.
Izjavljam, da nisem plačnik za nikakršne dolgove,
ki bi jih ona napravljala kjerkoli. Svarim tudi vsa-
kogar, da bi od nje kaj kupoval, ker bom sicer
proti vsakemu nastopil radi nakupa tuje lastnine.
Leše, dne 25. avgusta 1931.

Izdajatelj: Dr. Franc Kulevec.
1°

NAZNANILO!

Cenj. občinstvu naznanjam, da sem 1. sept. t. l.

odprla trgovino
z mešanim blagom na Vrhniki.
Stara cesta 102, v hiši g. Pleško. Nudim Vam vse
po zelo nizkih cenah ter se toplo priporočam za
obilen obisk.
Marija Petaus.

ZA BIRMANCE

razne kamgarne, štofe, čajne, popline, klobuke,
kape, nogavice in druge potrebščine dobro in po-
ceni kupite pri „Kopaču“ Rudolf Kolarič, Brezovica.

Hranilnica in posojilnica

registrirana zadruga s neomejeno zavezo

V KAMNIKU

Štota št. 22 (lastna hiša) blizu postaje

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje
najugodnejše. Vse davke plačuje hranil-
nica sama. Jamstvo presega večkratno
vrednost vseh vlog.

Daje posojila na vknjižbo in proti poroštvo.
Otvorja tekoče račune itd.

Na željo in v korist naših članov v Sloveniji
razširjamo naše tamošnje glavno zastopstvo ozir.
je preurejamo v podružnico, vsled česar iščemo
proti mesečnemu pavšalu 3000 Din, proviziji, po-
vrnitvi potnih stroškov in dnevnici

upravitelja podružnice

ki je povsem izvežban v organizaciji ter vodstvu
pisarniških poslov, agilen in ambiciozen. Ker je
to mesto združeno z manipulacijo blaga in de-
narja, se zahteva primerna kavgija. To mesto se
namerava čimprej oddati. Samo oni gospodje, stu-
nujoči v Ljubljani ali Mariboru, ki nimajo nad
50 let in razpolagajo z velikim poznavstvom, naj
pošljejo lastnoročno pisane ponudbe v priporoče-
nem pismu s priloženo fotografijo. Samo akcepti-
rane osebe bomo pozvali osebno v Osijek, da se
nam predstavijo. Iščemo tudi okrajne zastopnike
proti visokemu pavšalu in proviziji. — Zadruga
jugoslov. pletča, Osijek.

V gostilni. On: »Ona ženska tam pri
oni mizi že celo uro pogleduje na me.«
Ona: »Kako pa ti to veš?«

*
»Kaj naj delam, da bom imela lepe
roke?«
»Nič.«

PREKLIC! Podpisana Štampihar Lucija, posest-
nica, Sv. Jakob ob Savi 1, preključem kot ne-
resnično moje poročilo g. Pečnikarju pri Sv. Ja-
kobu, da je Sojer Marija iz Podgorice 53 obreko-
vala rjogovo podčetje. Obžalujem, da sem to sto-
rila in se zahvaljujem Sojer Mariji, da je odstopila
od sodnega pregona. — Sv. Jakob ob Savi, dne
4. avgusta 1931.
Štampihar Lucija.

Modna in manufakturna trgovina

F. I. Goričar

»Pri Ivanki«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29
nudi ravnokar došlo veliko izbero blaga za jesen-
ske moške in ženske obleke, baržuna, pliša, bar-
henta, flanele, kontenine, bele in rujave, že od
5 Din naprej, zimске rjuhe, deke, kovtre, gradl za
posteljino, volnene jopce, razne pletenine, de-
žnike itd. Ker je denarna kriza posebno za kmeti-
stan zelo občutna, si je trdka za to jesen kar
največ prizadevala doseči pri svojih dobaviteljih
najugodnejše cene, ter tudi svoj zaslužek skrcila na
minimum, računajoč samo na večji promet, tako
da si pri nas za malo denarja že precej potreb-
nega blaga lahko vsak nabavi. V slučaju potrebe
se torej oglašite pri nas, mi Vas bomo pa tudi po-
stregli v Vašo največjo zadovoljnost. Se vljudo
priporočam vsem svojim starim kakor tudi novim
odjemalcem
Ivanka Goričar.

On: »Vidiš, če bi se ti ne bila toliko
obotavljala, pa bi ne zamudila vlaka.«

Ona: »In če bi me ti ne bil priganjal,
da sem letela kot nora, pa bi nama ne bilo
treba toliko časa čakati do drugega vlaka.«

Resna ženitna ponudba!

Vdovec, posestnik in železničar, na deželi, s štirimi
otroci, želi poročiti dekle nad 35 let, najraje šiviljo,
strogo krščanskega mišljenja, ki bi bila otrokom
dobra mati in gospodinja. Ponudbe s sliko upravi
»Domoljuba« pod »Ljubiteljica otrok« št. 10.111.

Najstarejša Slovenska in Jugoslovanska hranilnica

Že nad 110 let posluje v Ljubljani, v Kna-
ljevi ulici 9, z najlepšim uspehom hranilnica,
ki ste jo preje poznali pod imenom KRANJSKA
HRANILNICA, ki se pa od spomladi imenuje

Hranilnica Dravske banovine

To je danes NAJVARNEJŠA HRANILNICA
v Ljubljani, ker jamči za njo Dravska bano-
vina, t. j. cela Slovenija, z vsem premoženjem
in davčno močjo

VLOGE OBRESTUJE po najvišji obrestni meri
in daje posojila pod najugodnejšimi pogoji

Kdor hoče biti dobro in solidno postrežen,
se bo obrnil v vseh denarnih zadevah na
HRANILNICO DRAVSKE BANOVINE
V LJUBLJANI

in to lahko kar po pošti ali pa tudi osebno

Urednik: Jože Količek.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čok.